

»SLOVENE« volja
po pošti na vsi strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . 180—
za pol leta . . . 90—
za četrt leta . . . 45—
za en mesec . . . 15—
Tiskovništvo celotno K 240—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . K 30—
za en mesec . . . 3—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Glasilna politična (30 mm
širina in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat . . . po K 4-50
uračni ranglani, posilna
tla . . . po K 10—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/30 mm K 10.
Izbija vsak dan izvenredni po-
seteljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Naslopi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 322.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglasne,
avstr. in češke 24.787, ogr. 23.511, bosn.-her. 7563.

Splošna železničarska stavka.

Razglas državne in južne železnice.

LDU Ljubljana, 16. aprila. Inšpektorat državnih železnic v Ljubljani objavlja: Pri včerajšnjem shodu železničarjev pred Mestnim domom je bila proglašena splošna stavka železničarjev. Ves promet na državnih železnicah v Sloveniji je prenehal dne 15. aprila opolnoči. Železniška uprava izkluša vpostaviti promet v najkrajšem času.

LDU Ljubljana, 16. aprila. Z ozirom na stavko železničarjev, proglašeno po socialističnem Savezu saobračajnih in transportnih radnikov, sporoča obratno ravnanje južne železnice v Ljubljani: Obratno ravnanje južne železnice ni bilo oficijelno obveščeno o nameravani stavki; zvedelo je o tej nameri šele po končanem javnem zborovanju. Opolnoči je osebe južne železnice, včlanjene v Savezu saobračajnih in transportnih radnikov, večinoma takoj zapustilo delo, dočim so uslužbenci, člani Zveze jugoslovanskih železničarjev deloma ostali v službi. Predsedstvo Zveze jugoslovanskih železničarjev je izdalo razglas, da je Zveza kot taka proti stavki, da pa se proglašajo za pasivno. — Obratno ravnanje južne železnice deluje naprej, samo nekaj uslužbencev je izostalo. Na progi je ustavljen ves promet. Vlaki, ki so opolnoči dospeli na kako medpostajo, so tam ostali. Mir se doslej ni kalil.

Vojaška oblast in železničarska stavka.

LDU Ljubljana, 16. aprila. Obratno ravnanje južne železnice in inšpektorat državnih železnic sta prejela od načelnika železniškega oddelka vrhovne komande obvestilo, v katerem se opozarja, da mobilno stanje še ni prenehalo in da se na podlagi člena 14. privremene uredbe o organizaciji in formiranju železnic v kra-

jestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, objavljene v »Službenih Novinah« št. 1. od 12. januarja 1919, smatra železničarska stavka kot upor v vojski in se kaznuje pred vojnim sodiščem. Obe ravnateljstvi sta dobili nalog, da ta proglas takoj brzojavno sporočita vsem službenim mestom in da z ozirom na gornje opozorilo razglasi vsem železničarskim uslužbencem, da se vsi stavkujoči železničarji pozivajo, naj se takoj vrnejo na delo in zopet nastopijo službo.

(Gori citirani člen 14. se glasi v originalu: »Za vse izgrede, neposlušnosti in nepravilno vršenje službe do svršetka demobilizacije vse eksekutivno železniško osebje v opšte potpada pod vojno disciplino v vojni sudstvo.«)

Obratno ravnanje južne železnice in inšpektorat državnih železnic sta izdala gornji razglas vsem službenim mestom in po vseh progah svojega obrata.

»Prometna zveza« proti stavki.

Kakor čujemo, »Prometna zveza« ne odobrava stavke in ostro obsoja samovoljno postopanje komunistov, ki so kar na svojo roko proglasili stavko.

Zveza Jugoslovanskih železničarjev — pasivna.

Zveza jugoslovanskih železničarjev je izdala proglas, v katerem izjavlja, da o ciljih in namenih stavke ni bila oficijelno obveščena, da na včerajšnjem shodu ni prišla do besede in ker se o stavki tudi ni glasovalo, nima Zveza povoda za to stavko se ogrevati; ker pa hoče preprečiti prelivanje krvi, ne uvođe nobene protiakcije ter se do nadaljneg vzdrži dela. Proglašajo se pasivno. Za vse posledice stavke ne nosi Zveza nobene odgovornosti.

Italija in Avstrija.

Ni ga bilo naroda v bivši Avstro-Ogrski, ki bi bil za časa vojne zoper Italijane toliko zabavljal in o Italijanih tako zaničevalno govoril kot avstrijski Nemci. Razmere so pa včasih silnejše kakor čustva in lastna volja. Italijani uvidevajo, da je danes edini nevaren nasprotnik njihovega imperialističnega stremljenja Jugoslavija in zato so takoj po zlomu začeli koketirati z Avstrijo. Lačni Dunajčanje so pozabili na Tirolsko, koroška nemška vlada je pa Italijane naravnost pozvala v deželo, da bi ugrabili Jugoslovansko jugoslovansko ozemlje na Koroškem. Nemško koroško prebivalstvo pa preklinja Italijane in svo-

jo vlado. Ni dvoma, da bi bilo med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo došlo že do priaznejših razmer in sporazuma, da niso bili temu napoti obmejni Nemci, zlasti koroški Nemci ter italijanske intrige. Koroški Nemci bodo vsled svojega zavratnega postopanja po prevratu, vsled svojega lažnjivega hujkanja proti naši državi in vsled svojega še čisto predvojnega, Jugoslovonom sovražnega mišljenja še dolgo kamen spodbite med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo.

Avstrijski državni kancler dr. Renner je pameten diplomat in vidi škodo, ki jo trpi Nemška Avstrija vsled sedanjih odnosov med njo in Jugoslavijo. Ze enkrat je poizkušal začeti neobvezne razgovore za

sporazum z Jugoslavijo, do česar pa ni prišlo vsled italijanskih in morda tudi domačih intrig. Italija skuša Avstrijo s koncesijami pridobiti. Obljubila je nemškim Tirolcem autonomijo in je pri obravnavanjih v Rimu privolila v sledeče gospodarske koncesije:

1. Italijanska vlada je dovolila 20.000 ton moke in žita kot posojilo na ameriške žitne pošiljave.

2. Izjavila je, da namerava ustanoviti kompenzacijski urad za terjatve in dolge med avstrijskimi in italijanskimi državljani.

3. Obljubila je, da bo v mir. pogodbi italijanskim podanikom enostransko zagotovila juristična in komercialna trgovsko-pogodbena prava provizorično dala tudi avstrijskim državljanom, da bodo avstrijski trgovci smeli potovati po Italiji kakor pred vojsko ter bo zagotovljen svobodni blagovni tranzit.

4. Italijanska vlada namerava železnico čez Predil čimprej dograditi.

5. Po pogodbi so zavarovali interesi železniškega osebja na odstopivšem ozemlju.

6. Dosežen je sporazum glede dobave ameriškega ali angleškega premoga za avstrijsko-italijanski promet; za premog bo skrbela italijanska vlada proti dodatni tarifi.

7. Za avstrijski blagovni in osebni promet v tržaškem pristanišču se bodo dale olajšave.

Z Dunaja se je tudi javilo, da se je namenoval dr. Renner na povratku iz Italije ustaviti v Ljubljani, da stopi v stik z jugoslovanskimi državljani, kar se pa ni zgodilo. Zatrjuje se, da je bila nasprotna temu italijanska vlada, ki ves čas razglaja in zatrjuje, da hoče sporazum z Jugoslavijo.

Češkoslovaški narodni parlament.

V nedeljo bo češki narod na voliščih izrazil svojo voljo. Poslanska zbornica v Pragi še deluje, v sredo 14. t. m. se je še sestala, a vidi se ji, da je v agoniji. Sobotne seje se je udeležilo izmed 200 vladnih poslancev še 67, vsi drugi so šli v volilni boj, na katerega je obrnjen pogled vse javnosti. Tako neslavno in neslišno umira »revolucijski parlament«, njegovo umiranje spremlja bobnenje težkih in lahkih topov časopisja iz vrst opozicije. Po krivici. Praška zbornica je dovršila ogromno delo in se razstane z zavestjo, da je ustvarila temelje novi državi.

Zgodovina praške zbornice je zgodovina češke republike od prevrata sem. Po

28. oktobru 1918 so vse češke stranke stvorile vlado, vedoč, da mlada država ne bi prenesla divjega boja strank. Ta koalicijska vlada se je držala do trenutka, ko so občinske volitve pokazale, da je moč socialističnih strank silno narasla. Socialisti so izjavili, da si v socialnih vprašanjih ne dajo več vezati rok od meščanskih strank in so zahtevali, da se sestavi nova vlada, zgrajena na razmerju moči, ki so jih pokazale občinske volitve. Dne 8. avgusta lanskega leta se je sestavila nova vlada iz socialističnih strank, agrarcev in slovaškega kluba, v opozicijo so stopili narodni demokrati in ljudska stranka. Vendar se med vladnimi in opozicijskimi strankami niso pretrgale vse vezi. Še je stal narod pred teškim vprašanjem, še je bila država brez ustave, še ni bilo temeljev, ki jih je bilo treba položiti pred vhomom Nemcev v zbornico. Zato se zakoni narodne zbornice vrsta kompromisov; ustava je morala biti taka, da bi jo vse češke stranke branile pred že v naprej nezadovoljnimi Nemci. Tem potom se je n. pr. ljudski stranki posrečilo, da je zabranila, da v ustavi ni uvedena ločitev Cerkve od države.

Predvsem so dalekosežne važnosti novi socialni zakoni. Zakon o osemurnem delu, ki velja z omejitvami tudi za poljedelstvo, je v vseh državah edini te vrste. Sprejet je bil zakon o otroškem delu. V socializaciji trezni Čehi niso šli daleč, edini korak v tej smer je zakon, ki določa, da so delavci deželni čistega dobička pri gotovih podjetjih. Bolniško zavarovanje se je razširilo na vse kmetijske delavce, tudi delavstvo v domači industriji je našlo zaščito v zakonu. Da zmanjša možnost stavk, je zbornica sklenila zakon o razsodiščih v mezdih sporih. Mogel bi naštet še vrsto zakonov, ki tvorijo moderno delavsko pravo.

Koliko podrobnega težkega dela, koliko poganjanj in kompromisov je stala nova demokratična ustava, si je težko predstaviti. Celotno vrsto problemov je bilo treba rešiti in skoro vsak je postal preporno vprašanje med to ali ono parlamentarno skupino. Veliko dela je napravil parlament tudi v kulturnem oziru. V Brnu se je ustanovila nova češka univerza, v Pragi trgovaška visoka šola, v Brnu poljedelska akademija; sprejet je bil zakon o občinskih javnih knjižnicah, nov zakon ureja tudi organizacijo ljudskih gospodarskih šol.

Draginja obleke.

Redki so ljudje, ki bi si danes mogli dovoliti luksusa, da si nakupijo dve obleki letno. Niso pa redki oni, ki si ne morejo dovoliti »luksusa«, da bi si vsake dve leti

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoski pisal René Bazin. Prevel F. P. Hrast. (Valje.)

Obstal je nēm in zdelo se mi je, da mu gre na jok. Ko sem odhajal z dvorišča, sem videl, da je prinesel pred prag malega hodnika, ki je vodil v Anino kamro, naročje slame in se zleknil nanjo, da tam prebije noč.

Drugi dan sem imel cel dan polne roke neprijetnega dela. Imel sem skoro čisto pasivno vlogo, toda moral sem biti povsod zraven, pri vseh aktih prve preiskave: pri pregledovanju trupla in kraja zločina, kako so zaslišavali Ano, ki se ni spominjala ničesar, in Jobica, ki se ni hotel spominjati, in dekle, ki je dobila živčni napad; pri rekonstrukciji prizora in ureditvi zapisnika. Na pristavi je gospodarila gosposka. Prekurator, preiskovalni sodnik, pisar in sodnijski zdravnik so prihajali in odhajali po sobah, kaščah in hlevih. Orožniki so dajali jesti Jobicovim in svojim konjem, ki so bili privežani v istem hlevu. Patrulje so hodile po bližnjih pristavah in prinašale seboj moške ali ženske, ki so korakali mrko eden za drugim, vlekli noge za seboj kakor jetniki in poskakali, ker so bili kmalu prosti, ker niso povedali ničesar obte-

žujočega, čez ograjo in se porazgubili med njivami. Drugi so še večali vrvenje in nered na Karfeunu, v prvi vrsti radovedneži, ki so se potikali okrog poslopja, hoteli videti »morilko«, ali brata, ali sodnika; potem raznašalci novic, ki jih je — po starem običaju — sklical gospodar in ki so morali teči čez dno in strn naznaniti smrt sorodnikom in prijateljem in jih povabiti na pogreb. Kakor je bila tudi navaša, jim je dal Jobic jesti in piti v veliki sobi.

Res, mislim, da ni še nihče izmed glavnih igralcev ali prič drame odkril pravega vzroka. Medtem, ko so možki jedli v družinski sobi, je ogledoval sodnijski zdravnik truplo v kamri zraven, ki jo je razsvetljevalo eno nizko okno in dvoje špranj. Jaz sem bil zraven. Ubogo telo so bili položili na deske, ki so ležale na odžaganih hlođih. Nisem imel poguma gledati s te strani. Naenkrat so se odprla vrata in neki mož z vrčem v roki se je sklonil, da bi ziezal med hlođmi, in rekel:

»Jabolčnika bi bilo vendar treba!«

Bil je Jobic. Nekdo je sunil s pestjo v vrata in moral prevrniti moža, kajti začuli smo, da je padel nekdo na tla in več minut so jedli govorili tiho.

Prišla je noč. Gosposka je odšla s pristave. Voz, za katerega so bili prošili v bližnjem mestu, da popelje Ano, je prišel prepozno in sklenili so, da bodo orožniki stražili jetnico in jo odpeljali šele drugi dan.

Jutro je bilo jasno in hladno. Pogled na Karfeun je bil čisto drugačen. Vse je bilo pospravljeno, dostojno in zbrano. Dolgo pred uro, določeno za pogreb, je sedela množica Bretoncev in Bretonk v žalni obleki pod bukvu in po pobočju vrta, ki je držal na dvorišče. V sobi je ležala mrtva mati na veliki postelji s križem na prsih in razkritim obrazom. Pri vznožju postelje je stal Jobic in jokal, bližnji sorodniki pa so, klečeč v ozadju sobe, molili rožni venec na glas. Ko je zaslišal, da bije ura osem, se je sklonil pokoncu in šel odpret vrata, ki so držala v Anino kamrico.

Preteklo je par sekund. Kar se prikazuje na pragu Ana med dvema orožnikoma, ki sta jo morala stražiti. Imela je glavo sklonjeno, obrnjeno na desno in odšla bi bila rada hitro mimo in vun. Toda brat jo je ustavil.

»Ana,« je rekel, »ne pojdeš iz hiše, predno se ne posloviš od matere in jo prosiš oduščenja.«

Stresla se je pri teh besedah in prevzelo je tako, da je postal obraz ves izpremenjen in prenovljen. Videli smo, da je stala pred nami kakor probujena, druga Ana, ona, ki jo je pokopal strup in hči, sicer že ovenela, toda jasnih oči, finih ustnic in pogleda polnega nežnosti, čuvstvanja in kesanja se je naslonila k materi in jo poljubila na čelo.

»Sedaj zmolj eno »Češčeno Marijo!« je rekel Jobic.

Zmolila je molitev tiho in hitro. Slišalo se je samo: »Zdaj in ob naši smrtni uri...«

»Amen!« je rekel brat.

In gnali so jo vun ni mnogo se jih je dvignilo in šlo, ker se jim je smilila ali ker so jo hoteli videti, stokajoč za njo.

20. Kósec.

Solnce je gredo se dolince. Dolgo pa že ni gredo gorjancev med Albertvillom in Montiersom. Visoko nad vami, čepečimi na Iserinem bregu, nad pašniki na pobočju in sivimi skalami, obdanimi kot kosi stekla z okvirjem smrekovih gozdov, je migljala na nebu še luč in razsvetljevala gorski hrbet, okrogle vrhove in plast snega; toda bilo je treba dvigniti glavo, da jo je človek videl. Bila je kot jata ptic, ki leti previsoko, da človek ne razloči več, kako kriče in kam leté.

Pet je odbilo ravnokar na kuhinjski uri in ob tej uri se je moglo reči, da začnjenja velika samota za kočjo gozdnega pastirja Bičelja, ki je prebival na desnem Iserinem bregu. Megla je zastirala doline, ozko dolinico, ki so ji vedno grozile gore, kjer so se zvižale, atisnjene druga na drugo, zvite in zavite skupaj kakor žice pri kablu, hudournik, ki je bil vedno beloponast, cesta, obdana z zidom in železniška proga. To je bil edini razgled, edini pogled na svet. Kajti na levi strani hiše, čisto bližje, se je dolinica naenkrat zožila in in

mogli kupiti novo obleko. Delavec in njegova družina bi morali žrtvovati četrtno plačo, če bi se hoteli le za silo obleči. Uradnikom je nov suknjič ideal, po katerem zastoj izteza roke, mali kmet zre žalosten na vrsto otrok, ki jih je treba vsaj za zimo pošteno obleči. Cene manufakturnemu blagu pa neprestano rastejo, v zadnjih mesecih so zopet poskočile povprečno za 30—50 odstotkov.

Ze površen pogled na to stanje nam pokaže, kako zelo smo kljub naravnemu bogastvu naše zemlje zaenkrat odvisni od tujine. Uvažamo razno manjvredno manufakturno iz tujih držav, slabimo s tem svojo valuto in izmozgavamo hrbenico gospodarstva in — kar je trenutno najvažnejše, — dobivamo blago po takih cenah, ki niso dostopne večini ljudstva. Doma pa leže velikanske množine volne. Saj ima naša država skoraj 10 milijonov ovac in stoji v tem oziru med evropskimi državami med prvimi. Tudi platno bi mogli v velikem delu izdelovati doma, saj so v celih pokrajinah ugodna tla za kulturo lanu. Toda vse to je še pred nami, dajes ni tako. Predilnic je malo in še te stane, ker nimajo surovin, oziroma, ker podjetniki ne morejo nabaviti surovin iz inozemstva radi draginje. Po sklepu draginjske ankete z dne 9. t. m. bo vlada storila potrebne korake, da čimprej začne predilnice v polnem obsegu z obratom in da se tako začne gospodarsko osamosvajati od tujine. Treba bo pa misliti še dalje. Morje bomo imeli, cene gonilne sile, — vodne moči in premog — so še deloma neizrabljene. Bombaž bomo po morju z razmeroma majlimi stroški mogli uvažati, ko bomo imeli doma dovolj tovarov. Morda bo prišel kdaj čas, da z združnim kapitalom osnujemo tekstilna podjetja na združni podlagi, kot jih ima Anglija, predvsem pa Škotska. Zdi se pa, da je vse to v bodočnosti. Vsak doberhoten apel na zasebno inicijativno podjetnikov je dvomljive vrednosti. Naloga državne in pokrajinske oblasti je, da podpre domačo tekstilno industrijo, kolikor je imamo in da organizira vse potrebno za nadaljnji razvoj. Ker pa je tekstilna industrija ravno sedaj ena izmed onih gospodarskih panog, na katerih so zainteresirani vsi državljani, je potrebno, da se produkcija in konsum manufakture postavi pod nadzorstvo. S tem bo izvršena dvojna naloga: Gospodarsko se bomo osamosvojili, rešili bomo pa tudi važno socialno vprašanje.

Za danes in jutri je pa važnejše, kako takoj preskrbeti najširše plasti z obleko po dostopnih cenah. V tem oziru je dala draginjska anketa vladi nasvete, ki jih moramo imenovati srečne. Ljudstvo naj preskrbuje z manufakturno »Oblačilnico za Slovenijo« v še večji meri kot zdaj. Ta važna institucija naj se spremeni v združgo s pomočjo že obstoječih združnih in gospodarskih zvez. Člani »Oblačilnice« bi bile torej gospodarske zadrage v mestih in po deželi, ki jih imamo že precej stotin. Te bi prevzele podrobno razporeditvijo blaga, tako da bi se centrala razbremenila in bi vsi gospodarsko šibkejši sloji prišli do blaga po primernih cenah. Da bi »Oblačilnica« mogla v velikem slogu uvažati manufakturno, mora dobiti dovolj tuje valute od domačih eksporterjev po kurzu, pri katerem eksporterji ne bodo smeli iskati dobička. Potreben kapital (poročevalec je predlagal 20 milijonov kron) naj dovoli belgrajska vlada. Tako bi se polagoma razvil iz »Oblačilnice« združno velepodjetje, stoječe pod stalno kontrolo vlade in bi zalagalo prebivalstvo z manufakturno, izključujoč vsako vmesno trgovino. One ljudi, ki s kričavostjo razglašajo,

da bo socializacija mogla izvesti le krvava diktatura proletarijata, opozarjamo na dejstvo, da bo s tem ena najvažnejših panog konsuma socializirana. Združna »Oblačilnica« bi kot velika ljudska gospodarska organizacija mogla postati sčasoma vodilna moč v prometu z manufakturno. Zasebna trgovina pa, ki bo poleg nje gotovo še obstala, bo zdrav regulator, da se to socialno podjetje obdrži na višini, če bo hotelo vzdržati korak z agilnostjo in spretnostjo zasebne trgovine.

Če se ti skepi draginjske ankete uresničijo, bo to velik korak naprej do zboljšanja razmer, do ureditve socialnih zmed, do gospodarske samostojnosti — in do močne države.

Mirovni posvet.

San Remo.

LDU Lyon, 16. aprila. (Brezžično.) Italijanska vlada je povabila belgijsko vlado, naj pošlje svoje zastopnike na konferenco v San Remu. Belgijo bosta zastopala minister za zunanje stvari Hymans in trgovinski minister Jaspas.

Delegati ruskih zadrug v San Remu. LDU Rim, 16. aprila. (DKU) Kakor poroča »Daily Express«, so delegati ruskih zadrug, ki se nahajajo v San Remu, storili korake, da bi jih pripustili k pogajanju v San Remu.

Avstrijska republika.

Nov ustavni načrt.

Nemška Avstrija ne trpi samo gospodarsko, ampak se zviža tudi v ustavnih bolečinah. Solnograška konferenca je izrazila zahteve posameznih dežel in strank glede nove ustave za Nemško Avstrijo. Državni tajnik dr. Mihael Mayr je na podlagi solnograških sklepov napravil nov ustavni načrt, ki ga je minulo sredo, 14. t. m., predložil narodni skupščini in bo služil za podlogo konferenci zastopnikov dežel v Lincu. Ta konferenca se začne 20. t. m. Novi načrt je ohranil v bistvu izraziti značaj zvezne države. Največjo važnost polaga dr. Mayr na svoj poizkus, da bi kompetenco med zvezo in deželami temeljito izvedel. Pri tem priznava sam, da ne bo njegov predlog zadovoljil ne centralistov ne federalistov. Glede zahteve dežel po lastni zakonodaji in izvedbi se še ni mogel odločiti, ker zahtevajo z ozirom na enotni značaj ustave v celoti in njene izvedbe še korenitega pretresa.

Dr. Renner o uspehih svojega potovanja.

LDU Dunaj, 16. aprila. (DKU) Na današnji seji odseka za zunanje stvari je poročal državni kancelar dr. Renner o političnih in gospodarskih uspehih svojega potovanja v Rim. Naloga, ki jo je imelo avstrijsko odposlanstvo v Rimu, se da kratko opisati tako-le: Namen je bil, vzpostaviti direktno normalne odnose med obema vladama in začeti pogajanja med pristojnimi avstrijskimi in italijanskimi resortnimi ministri, da bi se izvedla st. germainska mirovna pogodba. To je torej isti namen, kakor smo ga imeli meseca decembra in februarja v Parizu, januarja v Prazi in kakor ga zasledujemo nadalje v Beogradu, Bukarešti in Varšavi. Kot državni kancelar avstrijske republike, pretežno katoliške države, in kot vladni šef koalicije, ki se deloma tudi v svojem političnem programu ozira na katoliško veroizpoved, sem smatral potrebnim, da sem en dan po sprejemu v kvirinalu posetil papeža in njegovega kardinala državnega tajnika. Papež je izrazil za trpljenje našega

naroda najtoplejše sočutje in ga tudi dokazal z velikodušnim darilom. V imenu republike sem se mu zahvalil za pomoč in darila našim vojnim ujetnikom. Cerkveno-političnih porazgovorov takrat ni bilo; vršili se bodo z ozirom na notranje politične priprave, ki so za to potrebne, pozneje.

Italija.

Nitti obišče Dunaj.

LDU Rim, 16. aprila. (DKU-Brezžično.) »Temps« poroča k izjavi državnega kancelarja dr. Rennerja, ki je pred odhodom iz Rima rekel, da bodo v najkrajšem času nove razprave avstrijskih in italijanskih državnikov morda v Benetkah, da je Nitti pripravljen priti sam na Dunaj, da bi se pogajanja dokončala.

Anglija.

Vstaja na Irskem končana.

LDU London, 16. aprila. (DKU-Brezžično.) Vstaja v Dublinu ter na južnem in zahodnem Irskem je včeraj ponehala. 66 sinfajnovskih voditeljev so iz ječ prepeljali v štiri bolnice.

LDU London, 16. aprila. (DKU-Brezžično.) Snoči so v Dublinu številne vojaške patrole aretirale 150 oseb. Včeraj popoldne so policijskega uradnika Henisona med procesijo obstrleli in hudo ranili.

Mir z Avstrijo in Bolgarijo.

LDU Pariz, 15. aprila. (DKU) V svojem govoru pri drugem branju zakonske predloge glede ratifikacije mirovnih pogodb z Avstrijo in Bolgarijo v poslaniški zbornici je izjavil zborniški tajnik za zunanje stvari Harmsworth: V nekaterih krogih se je trdilo, da so določbe o reparaciji preostre. Mora se pa naglašati, da so zavezniške države proti bivšim sovražnikom ravnale s tako velikodušnostjo, kakršne doslej ni poznala zgodovina. — Asquith je izjavil, da se ne protivi pogodb z Bolgarijo, ki je povzročila dardanelsko ekspedicijo. On meni, da je treba Bolgarski priznati izhod k Egejskemu morju. Več bi imel navesti proti pogodb s saintgermainski. Zavezniški naj bi zahtevali razorožitev novo nastalih držav. To da je edino sredstvo, vzdržati mir v Vzhodni Evropi. Pogodbe z Avstrijo ne more odobravati. Ustanovitev novih držav na tleh bivše avstro-ogrske monarhije pomenja nekako balkanizacijo teh delov Evrope. Asquith je grajal tudi obremenitev Avstrije po reparacijski komisiji in izjavil, da bi bilo treba ta del pogodb revidirati. — Lord Robert Cecil je poudarjal, da sta pridelitev južnega Tirolskega Italiji in pa omejitve Avstrije na ozemlje, čigar uprava je skoraj nemogoča, po njegovem mnenju določbi, ki moreta Avstrijo gnati v roke Nemčiji. Grajal je nadalje, da reparacijska vsota, ki jo mora plačati Avstrija, ni bila prav tako določena, kakor v bolgarski pogodbi. — Naposled je lord Robert Cecil zahteval, naj zavezniški skrbijo za to, da se odpravijo gospodarske meje med posameznimi nasledstvenimi državami.

Rusija.

Angleži obstreljujejo črnomorsko obalo.

LDU Moskva, 16. aprila. (DKU-Brezžično.) Po poročilih iz Tuapseja, južno od Novorosijska, obstreljujejo angleški torpedni rušilci in letalski čolni neprestano neutrujene kraje na vzhodni obali Črnega morja. Ruska vlada je sporočila angleškemu ministru za zunanje stvari, da nastopanje angleške vojske na Črnem morju na-

sprotuje izjavam lorda Curzona, da je angleška vlada ustavila vsakršne sovražnosti proti sovjetski Rusiji.

Japonci proti boljševikom.

LDU Amsterdam, 16. aprila. (Brezžično.) Iz Tokia poročajo, da so Japonci v Sibiriji izvajali popolno zmago. Sibirskete čete so bile pri Statetskiju poražene. Pokrajina Vladivostoka je v rokah Japoncev, ki izjavljajo, da ne nameravajo trajno zasesti te krajev, marveč hočejo le vzpostaviti red in poraziti boljševike. Nadalje se poroča, da so Japonci premagali boljševike ob Bajkalskem jezeru.

Nemčija.

197 milijard dolgov.

LDU Berlin, 16. aprila. (DKU) »Berliner Tageblatt« poroča, da je državni finančni minister na včerajšnji seji gospodarskega odseka naznanil, da so znašali skupni dolgovi dne 31. marca t. l. 197 milijard mark.

Politične novice.

+ Stavka. Železnica stoji. Vlaki so se opolnoči ustavili na postajah, železničarji so bodisi svojevolično ali pod pritiskom terorja »delavskih straž«, ki so jih postavili komunisti, ustavili delo. Ne bomo preračunali, koliko milijonov blaga in medu je šlo in pojde v škodo, ne bomo razkladali, kako veselje je zavladovalo v Rimu in San Remu radi splošne stavke. To ve in mora vedeti vsakdo, tisti pa, ki bi morali upoštevati to, ne bodo storili tega. Opozoriti moramo samo na eno dejstvo, ki nam zadostno pove, kaj je ta škoda. Pred kratkim časom so zastavkali v Beogradu akademiki. Na vsi; jedro stavkajočih so tvorili komunisti, ki so vodili celo gibanje, zvalili svoje somišljenike — delavce na shod in uprizorili demonstracijo, ki je krvavo končala. Radi prilita krvi, ki so jo s svojim prostaškim obnašanjem sami zakrivil, pozivljajo sedaj dijaštvo celega kraljevstva, da stopi v znak solidarnosti v stavko. Dvomimo, ali bo naše dijaštvo, ki je pravkar dobilo popolno univerzo, šlo na to pot; če pojde, bo to samo v njegovo škodo. Ta stavka je bil prvi korak. Sledil je štrajk v tobačnih tvornicah, ki so ga komunisti proglasili preko glav delavstva. Kot tretja preizkušnja moči je prišla stavka na železnicah. Mislimo, da vsakdo more zasledovati rdečo nit hujškanja, ki se vleče skozi vsa ta gibanja. Na gre za zboljšanje gmočnih razmer, — to je vsakemu gibanju le podtaknjeno, — gre zato, da po vsakem takem boju naraste moč komunistov in nezadovoljstvo.

+ Propadanje komunizma na Bolgarskem. »Obzor« priobčuje dopis iz Sofije dne 9. t. m., ki podaja jasno sliko o zdravem, naravnem razvoju političnega mišljenja med bolgarskim ljudstvom. Dopis slove: »Velika draginja, pomanjkanje mnogih potrebščin, kritični mednarodni položaj dežele kakor tudi slabe uradniške plače so povzročile med uradničtvom in mestnim prebivalstvom veliko nezadovoljnost, ki so jo komunisti izkoristili. Ljudstvo je bilo vsled dolge vojne in dolgih mirovnih pogajanj utrujeno ter je upalo, da bo v socializmu in komunizmu našlo svoje rešitev. Te je tudi razlog, da so pri zadnjih parlamentarnih volitvah v avgustu 1919 dobili socialisti in komunisti v nekaterih mestih večino. Toda kakor hitro je bilo uvedeno prisilno glasovanje, je število glasov pri vseh meščanskih strankah naraslo, pri sociali-

ginila; cesta in Isera sta izginiti za grmado črnih skal, železnica se je skrila v predor in vsemu se je zdelo, da je pri tej barijeri konec. Kadar je peljal mimo večerni vlak, so se videle v temi njegove luči in ropotalo je kot da pokajo topovi.

Pet je ura. Da pride na zrak in uide dimu, ki se je vlekel po kuhinji — ta zadušljiva megla je tiščala na dimnik — je odprla Thelma Biélejeva vrata. Stopila je tri korake vun na teraso, ki je visela nad stezo in kjer je prezorevalo zrnje nekaj malih kapucinov, rdečih nageljnov, levkoi in dveh velikih srečnih rož, ki sta imeli samo še eno krono, malo listov in bili kot umetni ogenj, ki ugaša. Nikogar ni bilo na cesti, ne ljudi ne živine. Cesta je bila zapuščenata kakor gola terasa pred hišo. Isera je šumela tam doli in za hišo so se dvigale črne smreke po strmih pobočju.

Thelma je stopila nazaj, popravila z nogo polena, ki jih je bil vrgel plamen z ognjišča, spustila nižje kljuko, na kateri je visel kotliček, se potem zravnala in se pogledala v zrcalo, ki je viselo ravno nad dimnikom. Ogledovalno je žalostno svoj obraz. Mislila je: »Sedaj gotovo nisem več ista kot prej.« In iskala je vidnih znakov izpremembe, ki jo je čutila na dnu srca. Videla je žensko petintridesetih let, s svežo in rdečo, kratkega nosu, globokih oči in plavih las, spletenih v dolgo kito. Thelma Biélejeva ni bila ravno lepota, ampak vendar je bila krasna »za deželo«, velika,

sloka in močna. Čarovite so bile zlasti njene temne oči, pri katerih se je pojavilo na robu pri kakem komplimentu, pozdravu ali pri kakem misli in drgetalo po celi trepalnici nekaj svetlega, solza ali nasmeh, ni se vedelo, kaj. Moški, ki so jo videli samo iti mimo, je niso mogli pozabiti takoj. Njena nesreča je bila, da so jo občudovali. Omožena še čisto mlada z omejenim, bolehnim možem-pijancem, je odšla pred tremi leti iz doline s svojim možem, ki ga je gozdna uprava premestila že tretjič. Bila je tučka v vasi, finejša, bolj rdeča, bolj cvetoča kot druge ženske. »Veste, radi Thelme ne postavijo njenega moža pod kap. Zmerom jo vidijo z gozdnim nadpaznikom, človekom, ki je doživel že marsikaj, draga moja, ki je pa spreten, zaprljiv in tako strogi, da ne trpi poleg sebe nikogar razun Biéleja.«

Ženske niso lagale. Vsaka komedija, vsaka tragedija velikega sveta ima svoj odmev v malem. Iste strasti, ista sredstva, isti vzroki. In tako bi moral romanopisec, ki bi se spravljal na študij »slučaja« Thelme Biélejeve, bi moral preiskati, kakšno moralno podlogo, kakšno vzgojo vesti, kakšne bližnje sile je našla ta ubožica, sestra toliko drugih, okrog sebe. Sedaj je bila pretrgala s svojim grehom; bila je vsa izpremenjena, ali vsaj hotela je biti in čutila se je v tistem nemiru, ki pušča duši eno samo silo, to, da ne neha hoteli. Trpela je: bala se je sama; bala se je onega,

ki ga je bila pustila. To vse je bilo novo, presenetljivo, skoro neverjetno za njo samo. Tako malo premišljen korak! Radovednost jo je bila gnala pred par tedni v župno cerkev, ravno med misijonsko pridigo, potem spomini, groza nad samo seboj, klic na pomoč, solze... Zato ji je bila smota tako grozno nezgodna.

Toda še iz nekega drugega vzroka je trpela Thelma Biélejeva noč. Kruha ni imela za drugi dan. Mož se je vrnil zmerom zelo pozno ponoči; poslali so ga bili na čisto drugi konec gozda in našel bi na pepelu kakor zmerom juho gorko. Toda jutraj, ko bi rekel: »Zena, kruha! Ali ni več drobtinice v hiši?« Ali bi bilo treba še povedati, da je morala v zadnjih osmih dneh dvakrat prositi pekinjo, da ji da na up in da jo je trgovka pri odhodu še zalila: »Ni Vam treba priti več, dragica; sedaj, ko človek ne ve, kdo bo plačeval, so računi pri kraju: brez denarja ni kruha.«

Vsa vas je že vedela, kako so osramotili ubožico. Zato je počakala, da se naredi noč. Morala je iti še v vas in zastaviti, če bi bilo treba, tistih par stvaric iz dublila, ki jih je bila dobila, ko se je možila.

Ah, če bi bil kosce tu, njen sin, ta krasni fant, ki je pred kratkim izpolnil petnajsto leto in za katerega se je potegovalo — vkljub njegovi nežni starosti — troje kmetov, ker je bil močan kot mož, priden za delo in dobre volje kot nihče! Imel je

eno samo napako — tisto kot jo je imela mati: da se je hitro užalil, počasi potolažil in nikdar povedal, kaj mu je.

Thelma Biélejeva je pustila vrata odprta, zaradi dima. In glej, v tem hipu, ko je mislila nanj, se je prikazal na pragu; z velikim slamnikom na glavi, oblečen v kratak suknič, na ramah koso, ki je bila še mokra od rose in za rokav privezano culo s svojo obleko. Mati je stekla k njemu, ga objela z obema rokama, ga stisnila, kot da ga hoče zadušiti, ga poljubljala na čelo in lica, kot da se hoče napiti iz sinove krvi miru, ki ga ona ni imela.

»Andrej moj Prihajaš torej s planine? Torej ste končali tam gori? Kako si prišel, da si prišel! Vidiš, kako sem vesel! Ti ves moj zaklad! Sedaj greva večerjati in potem pojdeva v vas kupit kruha.«

»Sedaj, tako pozno?«

Bila je vsa presenečena. Morda kaj ve? Pa ne. Postavil je koso in culo s perilom v kot pri dimniku in rekel:

»Ah, za očeta, za jutri jutraj.«

Mati je vzdignila pisker, pomešala juho, pogrnila prt čez rdečo česnjevo mizo, ki je imela noge pri tleh preloknjene kot goba.

»Jei, dragaci!«

»In ti, mama?«

»Jaz ne bom jedla.«

(Dalje.)

stih in komunistih pa znatno padlo, in sicer so dobili 25% manj glasov nego meščanske stranke. Socialisti in komunisti se drže v nekaterih mestih in revnejših delih dežele, katerih prebivalstvo je preje hodilo na delo v Rusijo, Madjarsko, Ameriko in Rumunijo, ker jih domaća zemlja ne more preživljati. Toda velike kmetijske mase, ki tvorijo 80% celokupnega prebivalstva na Bolgarskem, se drže svoje lastnine in nočejo o komunizmu ničesar slišati. Samo nevarno mednarodno stanje ali tujski inanični polom bi mogli komunizem zopet deloma oživiti. Trezni bolgarski narod se drži kmetijske stranke, kakor so to pokazale tudi zadnje okrožne volitve. Pri teh volitvah so dobili kmetije 306 tisoč glasov, meščanske stranke 262 tisoč, komunisti 141 tisoč, večinski socialisti pa 50 tisoč glasov. Iz tega se jasno vidi, da danes na Bolgarskem o kaki komunistični nevarnosti ne more biti govora.

— Ruski gospodarski kongres. »Lokal-anzeiger« poroča 9. t. m. iz Kodanja o nedavnem ruskem gospodarskem kongresu, ki se ga je udeležilo 250 zastopnikov kmetov, zadrug in industrijskih društev, kakor tudi člani sovjetske vlade. Predsednik gospodarske zveze Rikov je izjavil, da je spor med mesti in deželo silen in da se kmetje po vrsti branijo, dajati mestom živila. Socializacija trgovine je privedla do orjaških spekulacij. Poskus, da bi gospodarstvo postavili na komunistične temelje, je končal z največjim neuspehom. Število tovarov se je zmanjšalo za 70 odstotkov, tovarne pa, ki še delajo, delajo s tako velikimi izgubami, da sploh ne morejo izplačevati mezd. Ljudski komisar za trgovino in industrijo Krasin je izjavil, da je življenje dokazalo, da je silneje ko vse komunistične teorije in noben sovjete ne more pod sedanjim režimom zopet dvigniti gospodarskega življenja. Ljening je izjavil, da se mora v gospodarstvu postopati tako kot v armadi. Vodstvo mora ležati v rokah posameznikov. Treba je energično delati na to, da se omeji delovanje delavskih svetov v obratih. Osemurni delavnik naj se zamenja s 10 do 12 urnim delom. Dolžnost do dela mora izpolnjevati vse prebivalstvo, one pa, ki nočejo delati, je treba kaznovati kot izdajalce.

Naši vračajoči se vojni ujetniki.

Pršla je v deželo pomlad, prinesla nam je cvetja in počivila nas je. Kakor prerajeno se črti srce, ko zre človek v zeleno naravo in lažje prenaša težave hudih časov. Ptice selivke se zopet vračajo k nam in lastnava neumorno zida svoje gnezdece. In s pticami selivkami prihajajo iz Italije tudi narodni mučeniki — boritelji za osvoboditev naše domovine — naši ujetniki. Tudi njim je zaslajala zelena pomlad, ker prosti so sramotnega, moderne suženjstva in z upolnim srcem se vračajo v domovino. Niso še videli osvobodene svoje domovine — rojeni so bili pod tuječim robstvom in ko prestopijo nje meje, se jim zazdi, kot da hitijo v objem matere.

Toda še pred nadaljno mislijo o ustroju naše osvobodene domovine pa morajo doživeti ujetniki razočaranje — ono razočaranje, ki ga občuti sin, vrnivši se iz sovražne tujine k svoji materi — ki ga zavre, in v čem obstoji to razočaranje? Misel, da bo zadostovalo ujetnikom le veselje, da so se vrnili domov, je zasleplila naše kroge, da so obravnavali to vračanje le površno in brez premisleka na bedo, v kateri se itak že nahaja naš narod. Vrnili se je ujetnik domov, prihrankov nima, zasluzka ne dobi, brez svojcev je ali pa žive sami v revščini. Potrebuje obleke, perila, tega in onega — a s čim naj si kupi? Državne naprave so skoraj izčrpane, ljudstvo pa trpi pod jarmom neznesne draginje in ne more pomagati. Revščina in brezposelnost privede na ta način veliko število ujetnikov do delamirnosti in kot taki vržejo raz sebe vse, kar je v njih poštenega in zavednega.

»Slovenski rdeči križ« je v času, ko so se začeli vračati ujetniki napravil zbirko, da bi mogel pomagati ujetnikom. Leta 1919 je zbral za ujetnike 9542 K, letos pa 22.808 K 27 vin., skupaj 32.340 K 27 vin. Ker ta vsota nikakor ni zadostovala, da bi moglo društvo ujetnikom, z ozirom na draginjo, pomagati z izdatno denarno pomočjo, je nakupilo za vsoto 31.970 K 70 v. perila, katerega vsem ujetnikom jako primanjkuje. Dobili se je mogla s tem le majhna množina in društvo je izdalo na ujetnike že skoraj vse, tako da je zaloga na perlu pri kraju. Podpor v denarju se je izplačalo za 400 K.

Ujetniki se vedno obračajo na »Slovenski Rdeči križ« za pomoč. Ugodil je do sedaj njihovim željam, odreči pa bo moral odslej ujetnikom pomoč, ker nima lastnega premoženja toliko, da bi mogel pomagati.

V prvi zbirki, ki jo je napravilo društvo, je naše zavedno uradništvo pokazalo, da čuti z bednimi in pomoči potrebnimi ujetniki, kajti zbralo je skoraj pol-

vico skupne zbirke, dasiravno občuti samo posledice draginje.

Ponovno se obrača »Slovenski Rdeči križ« na našo javnost s prošnjo, da prisloži na pomoč društvu, da bo moglo nadaljevati in če mogoče razširiti akcijo za vračajoče se ujetnike ter izražati željo, da bi ta zbirka obsegala imena vseh naših trgovcev, mecenov in zavodov.

Pomoč ujetnikom je velevažna panoga ljudske skrbi in gledati moramo na to, da ne postanejo tudi vrnivši se ujetniki vsled bede — žrtve vojne izprijenosti.

»Slovenski Rdeči križ«
Ljubljana, Poljanska cesta (Alojzijevešče).

Dnevne novice.

— Z ljubljanske univerze. Redna predavanja v letnem semestru se prično na vseh petih fakultetah v ponedeljek, dne 19. t. m.

— Sprejemi pri deželni vladi. Gospod predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc sprejema izključno le samo ob četrtkih od desetih dalje. Izredne deputacije, zlasti z dežele, ki bi vsled posebnih okoliščin ne mogle priti na ta dan, naj se obrnejo poprej na predsedstvo z vprašanjem, če je mogoče, da bi bile sprejete na drugi dan, sicer jim ustege biti pot v Ljubljano zama. G. predsednik ima polne roke dela ni ne more biti vsak čas prost in pripravljen sprejemati. Sprejemanje strank in deputacij je itak posranksa naloga deželne vlade. Ona ima v prvi vrsti dolžnost, da v redu in hitro rešuje vse polno nujnih zadev ter pravočasno ukrepa o stvareh, ki se ne dajo odlagati, in takih je v današnjih razmerah pač dovolj. Naj javnost to vpošteva ter z razumevanjem časa podpira vlado. — G. poverjenik za notranje posle, prof. Remec, sprejema stranke edinole v ponedeljek, četrtek in soboto od 11.—13. ure. Tudi za to poverjeništvu velja gornje obvestilo in se bo strogo izvajalo.

— V Zg. Šiški je umrl v četrtek, 15. t. m. tamonjski nadučitelj g. Josip Bregar. Cenjeno učiteljsko ljubljanske okolice in ljubljane se prosi, da se v čim večjem številu udeležijo pogreba. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4. uri iz Zg. Šiške k sv. Križu.

— Škofja Loka. V nedeljo dne 18. aprila praznuje tukajšnje Izobraževalno društvo 25 letnico svojega obstoja. Ob 10. uri dopoldne bo skupna društvena maša, nato pa slavnostno zborovanje v Domu. Govorili bodo gg. prof. Mazovec, J. Pirč in gđ. C. Krek. Popoldne ob pol 5. uri se vrši v društvu komerz, pri katerem nastopijo pevski zbori v izbranih skladbah, igralci v kupletih, simboličnih slikah itd. Zvečer ob 8. uri se pa uprizori A. Medvedova žalostiga: »Za pravdo in srce«. Vstopnina h komersu je za 5 kane prosta, za nečlane pa znaša 2 K. Vstopnina k predstavi pa: Sedeži po 6, 5, in 4 K, stojišča po 2 K. — Prijatelji našega društva so k tej prireditvi uljudno vabljeni. (k)

— Jesenice. Na Jesenicah se ustanavlja podružnica Jugoslovanske Matice. Pripravljalni odbor je zbral že 100 članov. Zavedni Jeseničani pokažite svoje narodno prepričanje in pristopite takoj kot člani k podružnici.

— Belgrad, Beli grad ali Beograd? — Socijalni ali socialni? Naše časopisje ni edino glede vprašanja, kako naj se piše ime naše prestolice. Mi beremo dan za dnem »v Belgradu«, »v Belem gradu« in »v Beogradu«. Prijatelj našega lista se je obrnil na prof. dr. A. Breznika v Št. Vidu, ki je spisal slovensko slovnico in slovenski pravopis, ki izide menda v kratkem, s prošnjo, naj pove o stvari svoje mnenje. Kako bomo pisali po njegovem pravopisu? G. profesor je rekel, da je pisati Belgrad iz teh-le vzrokov: 1. to je stara srbska oblika iz katere se je razvila poznejša oblika Beograd. Torej ni resnično, da bi bila oblika Belgrad nemškega izvora. — 2. Oblika Belgrad smo mi Slovenci prevzeli že davno in je pri nas tako ukoreninjena, da oblike Beograd sploh nikdo med ljudstvom ne izgovarja. — 3. Pravtako je nevzdržna tudi oblika Beli grad; kajti iz te oblike bi se moral izvajati pridevnik »belogradijski«, kakor pa nihče ne govori in — vsaj dosedaj — hvala Bogu tudi nihče ne piše. Sklanja se seveda Belgrad, Belgrada. — Prosimo torej vse naše dopisnike, da pišejo odslej samo te oblike. — Glede oblike »socijalni« in »socialni« piše g. dr. Breznik obliko »socialni«. Enako seveda tudi slične tujke latinskega izvora. — Enoten pravopis nam je res kravjo potreben. Še večja raznolikost pa vlada v tem pogledu med Hrvati. Kdor se čudi, da je tako težko, disciplinirati Jugoslovane za skupnost, naj se ozre samo na naše pravopisne razmere. Tu razcepljenost v malem, tam v velikem.

— Vincencijevim konferencam! Stavljam letno poročilo Vincencijeve družbe za leto 1919. Zato prošim konference, ki tega še niso storile, naj mi takoj pošljejo zaproseno podatke. — Predsednik centralnega sveta.

— Podružnica Slomškove zveze za kočevski okraj je zborovala v Ribnici, dne

8. aprila ob prav povoljni udeležbi. Poleg drugih sta posetila zborovanje tudi gg. okrajni glavar dr. Ogrin in nadzornik Novak. Prvi je pozdravil zborovalce v imenu okraj. glavarstva in želel podružnici mnogo uspeha. Gosp. akademik Ambrožič je predaval o temi »Nova doba in vzgoja«. Predavanje je bilo stvarno in kaj zanimivo. Razvila se je o njem živahna debata — zlasti o redih »sposoben in nesposoben«, v katero so posegali glavar, nadzornik in ostali. Na resolucijo kočevskega okraj. učit. društva se je odgovorilo s sledečo resolucijo: »Člani Slomškove zveze so imenoma, da je treba najprej sporazumno z našim osrednjim odborom pripraviti pravila, ki nikakor ne bodo nasprotovala načelom Slomškove zveze; sicer ni mogoče nadaljnjih razgovorov, še manj pa vstop v novo organizacijo.«

— Zborovanje kranjsko-radovljiške podružnice »Slomškove zveze«. V četrtek 15. t. m. se je zbralo 36 članov imenovane podružnice v društvenem domu na Jesenicah. Zborovanja se je udeležil tudi domači g. župnik Kastelic še z nekaterimi drugimi gospodi. V svoji sredi smo videli zastopnike Koroške, kjer za sedaj naše delo počiva radi plebiscita. Nekateri odsotni tovariši so se opravičili. Predsednik »Slomškove zveze« in urednik »Slov. Učitelja« sta temeljito pojasnila vsa za učiteljsko poreda vprašanja, zlasti tudi zadevo glede stanovskega ujedinenja. Zborovalci so sprejeli resolucijo, kjer pozdravljajo ustanovitev Unije, ki se mora ustanoviti le v sporazumu z osrednjim vodstvom »Slomškove zveze«. Ne trpimo nikakega kulturnega nasilstva in hočemo garancij, da bi bilo tako društvo res le stanovsko. Vsa čast mnogoštevilnim zborovalcem, ki se niso dali dosedaj premetiti lepim besedam naših nasprotnikov. Upamo, da to prebudi še tiste omahljivce, ki ne vedo, kaj jim je storiti. Krščansko učiteljsko naj krepko drži skupaj in zaupa svojim voditeljem, pa se ne bo treba bati nobenega terorizma. Zborovalci so si tudi ogledali tovarno, popoldne pa jih je precejšnje število napravilo izlet k Sv. Križu, kjer jih je v iskrenih besedah pozdravil g. župnik Hiti. Tu se je nabralo za sklad »Slomškove zveze« 216 K. Le prehitro so minile ure v veselim razpoloženju, katerega je zlasti povzdignil tov. Hladnik. Na večelo svide-nje pri prihodnjem zborovanju pri Sv. Joštu meseca majnika! Pogumno in neustrašeno naprej!

— Preklic razpisa nadučiteljskih in učiteljskih služb. Z ozirom na tukašnji odlok z dne 20. marca 1920, št. 3590, se preklicuje razpis sledečih nadučiteljskih in učiteljskih služb: 1. Zap. št. 72: nadučiteljske službe pri Sv. Petru tik Radgone, okraj Gornja Radgona; 2. zap. št. 79: 1 učiteljsko službo v Ločah, šolski okraj Konjice; 3. zap. št. 106: nadučiteljske službe v Pobrežu (dekliška ljudska šola), šolski okraj Maribor-okolica; 4. zap. št. 126: učiteljske službe v Šmatnem pri Slovenjgradcu, šolski okraj Slovenjgradec. Dalje se pripominj, da je na ljudski šoli v Leitersberg-Krčevini, šolski okraj Maribor-okolica, za nadučitelja na razpolago prosto stanovanje v šolskem poslopju in mu torej ne gre stanarina. — Predsednik višjega šolskega sveta: prof. Fr. Vadnjal, l. r.

— Tujsko prometne vesti iz Bohinja. Kakor lani Bled, se pripravlja tudi letos Bohinj z vso vsmo, da sprejme letovišnike in turiste ter da popravi kolikor mogoče rane, ki mu jih je zadala vojna. Prometno društvo za Bohinj, čigar delovanje je bilo vsled vojne prekinjeno, stopa na novo prerojeno z živimi močmi na plan. Kot njegov prvi uspeh je treba zabeležiti vpeljavno posebnih osebnih vlakov na progi Jesenice — Bistrica — Bohinjsko jezero, tako da traja sedaj vožnja z Jesenic do Bistrice samo tri četrte ure. Razen obstoječih dveh vlakov, se vpelje še poseben turistovski vlak, ki bo odhajal iz Ljubljane ob 5. uri 17 minut in dohajal brez prestopanja v Jesenicah v Bistrico ob 8. uri 34 minut. Ta vlak se bo vračal iz Bistrice približno ob 8. uri zvečer in bo prihajal v Ljubljano ob pol 12. uri ponoči. Ta vlak bo imel zvezo tudi s Koroško. Upati je, da se otvori že s 1. majnikom. — Pot od hotela Zlatorog k Savici, ki je bila lani še zelo slaba, je po prizadevanju generalnega komisarijata za tujski promet temeljito razširjena, popravljena in ograjena. V kratkem se postavijo pred kolodvorom in na drugih krajih Bistrice kajpiti celega Bohinja. Prometno društvo bo skrbelo tudi za markacijo vseh manjših izletov, za markacijo večjih planinskih tur pa bo skrbelo planinsko društvo, oziroma njega podružnica v Radovljici. Letos se otvorijo ob Bohinjskem jezeru tudi hotel Sv. Janez in pa vila Royal, ki jo je kupil od prejšnjega lastnika Muhra jugoslovanski generalni komisarijat za tujski promet v Ljubljani, hotel Zlatorog je pa itak že odprt. Avtomobilisti, ki dohajajo že sedaj v Bohinj se opozarjajo, da se je cesta iz Bistrice na jezero, ki je bila vsled vojne v najslabšem stanju, temeljito posula s gramozom, tako, da za enkrat še ne kaže po njej voziti z avtomobili, ne da bi ti ob-

čutno trpeli. — V nedeljo, dne 11. t. m. se je vršil v prostorih procvitajočega hotela Markeš v Bohinjski Bistrici izvrstno obilčan shod prometnega društva za Bohinj, katerega so se udeležili poleg zastopnikov poverjeništv za javna dela in generalnega komisarijata za tujski promet tudi zastopnik državnih železnic, gozdnega ravnateljstva in mnogo drugih odličnih gostov. Iz poročila tajnika je bilo razvideti, koliko lepih nalog si je stavilo prometno društvo in kako dobro bo letos preskrbljeno za tujski promet, ako se uresničijo vsi načrti društva. Na koncu shoda je imel društveni tajnik g. Alfonz Mencinger predavanje, v katerem je v poljudnih besedah raztolmačil veliki pomen, ki ga ima tujski promet tudi za domače kmetstvo prebivalstvo. — Vsem ljubiteljem našega prekrasnega Bohinja priporočamo letos najtop-laje izlete ali pa daljše bivanje v teh prelepih planinskih krajih, kjer bo za udobnost gostov vse preskrbljeno.

— Kat. slov. izobraževalna društva se opozarjajo, da sta doslej izšla že dva zvezka knjižnice »Naših polov«. Dolžnost vseh naših društev je, da naroče te dve knjižici za svoje knjižnice in sicer vsaj po en izvod in o danes tako prečih vprašanj razpravljajo pri društvenih predavanjih. Naša izobraževalna društva naj poskrbe, da se te knjižice razširijo med našimi somišljeniki. Knjižice se naročajo pri »Slov. kršč. soc. zvezi«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna. Prvi zvezek stane 4 K, drugi 8 K, s poštnino 50 vin. več. Na-ročnine se izvršujejo le, če se pošlje denar naprej.

— Prošnja do č. g. duhovnikov. S. K. S. Z. nujno rabi stare društvene koledarčke. Č. g. duhovniki se naprošajo, naj gre do S. K. S. Z. na roke in ji odstopijo koledarčke proti odškodnini. Ponudbe z navedbo cene in številke letnika naj se pošljejo tajništvu S. K. S. Z., Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

— Zakaj je usnje tako drago? Nedavno sem bil pri nekem tovarnarju za usnje in ga prosil, naj mi proda nekaj usnja. Odgovoril mi je, da se dobi pri njem usnje samo za zamenjavo kož. Nekoliko bi ga lahko opravičeval. Če namreč ne dobi kož, ne more izdelovati usnja. A z druge strani je pa to nekaj hudega, ker na ta način dobe v roke usnje samo mesarji, ki pa gotovo nimajo namena delovati v splošno blaginjo ljudstva. Ali pa prodajo mesarji kože po visokih cenah veržnikom in ti dobe potem usnje, ki pa pride za ljudstvo po bajno visokih cenah. Zato naj se najprej regulira promet s kožami, potem bo šele mogoče regulirati promet z usnjem.

— Tihotapstvo na štajersko-avstrijski meji. Voziti sem se moral že večkrat iz Maribora proti Dunaju in vsakokrat sem opazoval, da je našo mejno postajo Špilje vlak zapustil skoraj prazen, takoj v prvih postajah preko meje pa je napolnilo vlak na stotine tihotapcev in veržnikov z ogromnimi nabratniki, vrečami in zaboji. Pred par dnevi sem se vračal z velikonočnih počitnic na Dunaj in zopet sem videl isto. Komaj je došel vlak iz Jugoslavije na postajico Ehrenhausen, že so vdrl v vlak sami veržniki in zasedli cel vlak, celo stopnice. Oficielni izvoz iz Jugoslavije je ustavljen, odredbe so celo tako stroge, da se niti dijakom ni dovolilo vzeti par kilogramov jedil, glede tihotapstva se pa ne ukrene potrebno! Škoda, povzročena po tihotapstvu ne obstoja samo v velikem odteku blaga, ampak tudi v tem, da tihotapci neprestano dvigajo cene in delajo draginjo pri nas in v svoji domovini. Naj bi se obmejne straže pomnožile in posvečale tem ljudem in pa tudi obmejnomu domačemu prebivalstvu največjo pozornost. Oblasti pa naj neusmiljeno postopajo z vsakim zasadenim tihotapcem.

— 400.000 dinarjev poneveril. Blagajnik železniškega ravnateljstva v Belgradu Perivoj Zarić je včeraj pozikual izvršiti samomor v kopališču v Dušanovi ulici s tem, da si je hotel pre-rezati vrat. Ker mu to ni uspelo, se je sam prijavil policiji. Povedal je, da je hotel izvršiti samomor, ker mu v blagajniškem izkazu manjka 400.000 dinarjev, ki jih je zaigral z železniškim uradnikom Stojkovićem in znanim igralcem iz Pančeva, Popovićem. Skupaj s svojim denarjem je izgubil 505.000 dinarjev.

Ljubljanske novice.

Ij Danes zvečer ob 8. uri prvi nastop šentpeterskih Orlic, II. oddelke. Na sporedu telovadba, telovadni plesi, šaljivi pri-zori, prosta zabava. Vstopnina v dvorani

Ij Šišensko prosvetno društvo se ude-leži pogreba rajnega Josipa Bregarja, nadučitelja. Pogreb se vrši danes ob 4. uri pop-iz šole v Zg. Šiški. Zbirališče istotam. 6 K, na galeriji 3 K. (k)

Ij Občni zbor šentpeterske hranilnice in posojilnice v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 18. aprila, popoldne po litanijah v društvnem prostoru. Člani zadruga se vabite, da se občnega zbora vdeležite v obilnem številu. (k)

Ij Koncert vojaške godbe in P. Z. »Ljubljane« priredi v nedeljo 18. aprila ob 8. uri zvečer v »Unionu«. Vincencijeva in Elizabetna družba, da odpomore uboštvu najrevnejših slojev mesta in deluje z večjim uspehom med zamarnjo mladino. Po koncertu je prosta zabava in srečolov. Vstopnice po 6 K za osebo se dobe v predprodaji v trgovini Češnovar, Stari trg in Ničman, Kopitarjeva ulica. — Ker je prireditelj docela neustrahovana in gre za odličan čin plemenitosti; pomagati najubožnejšim in mladino dvigniti k poštenju, — naj bi si vsak štel v dolžnost, da prireditelju poseti. Pomagajte nam, delujmo s skupnimi močmi!

Ij Občni zbor slov. zdrav. društva v Ljubljani se vrši dne 6. maja t. l. ob 3. uri popoldne v magistratni dvorani, s sledečim sporedom: 1. Volitev predsednika. 2. Zakonski načrt za zdravniške zbornice. 3. Volitev v pokrajinski zdravstveni svet. 4. Častni sod. 5. Slučajnosti. (K)

Ij Tovariši in tovarišice! Včeraj je preminul naš dolgoletni član g. Anton Čvet, uradnik »Zadružne zveze«. Dolgotrajna, mučna bolezen je popolnoma izčrpala vse njegove prihranke kakor tudi od njegove žalujoče matere. Zato prosimo cenj. tovariše in tovarišice, da v znak sočutja nabirajo med seboj prostovoljne prispevke za kritje stroškov pogreba, ostalo pa naj bo kot prva pomoč revni materi. Prispevke nabira pisarna »Društva zasebnega uradništva Slovenije«. — Odbor.

Ij Pojasnilo. V »Slovenčevu« številki 83 z dne 13. t. m. se pod naslovom Društvo zasebnega uradništva, strokovne skupine den. zav., nekdo pritožuje o nedelavnosti odseka skupine denarnih zavodov, ki je bil izvoljen glede udeležitve sklepa skupščine uradništva denarnih zavodov, da se ustanovi skupni nabavni sklad za uradništvo vseh denarnih zavodov za nabavo obleke in živeža ter o protekciji in o korupciji v »Društvo zasebnega uradništva« pri razdeljevanju gledaliških vstopnic. Da ne bode javnost napačno informirana, ugotavljam sledeče: Na skupščini uradništva denarnih zavodov meseca marca se je med drugimi stavila do denarnih zavodov zahteva, da denarni zavodi brez izjeme zlože po številu svojega uradništva takozvani nabavni sklad, s katerim naj bi se nakupovalo za uradništvo denarnih zavodov blago za obleko in tudi razne druge vrste živeža kakor moka, mast in sladkor. Ta sklad naj bi upravljala mešana komisija, obstoječa iz enakega števila članov uradniške organizacije in organizacije uprav. den. zavodov. Pri volitvi odseka, ki bi naj vstopil v stik z upravami den. zavodov glede rešitve tega vprašanja, sem navzoče pozval, da se naj dotični, ki čutijo voljo in zmožnost, sami prijavijo za ta odsek. Če se ne motim, je bil takrat navzoč tudi znani dopisnik in bi se bil prav lahko sam prijavil za vstop v ta odsek. Ker pa se ni nihče prostovoljno prijavil, se je odsek izvolil. Dopisnik ima prav, da dotični odsek do danes spi, neresnica pa je, vsaj društvu do danes ni znano, da bi bili den. zavodi nabavni sklad že zložili in je torej nemogoče, da bi se moglo s kakim zneskom že delovati. Kar se tiče protekcije in korupcije pri delitvi gledaliških vstopnic, je zadeva naslednja: »Društvo zasebnega uradništva« je do zadnjega tedna dobivalo od obeh gledališč vse vstopnice za uradniške predstave. In so se te vstopnice tudi delile vsakomur, ne glede na to, ali je zasebni uradnik ali državni tajnik, ali spada v to stroko ali v drugo stroko. Tako so dobivali brez vsake ovire vstopnice državni uradniki raznih kategorij, dobivali so jih učitelji, profesorji, duhovniki, penzionisti, uradniki den. zavodov, trgovine in obrti, zavarovalnice in odv. pisarni, vsak po tem kakor se je kdo prijavil oziroma prišel po nje. Zadnji teden pa je društvo prejelo tako glede »Opere« kakor glede »Drame« le polovico vstopnic, drugo polovico vstopnic pa je gledališko tajništvo dalo državnim uradnikom oziroma »Samopomočim«. Tako je čisto naravno, da pri zadnji predstavi mnogo oseb, ki so bile vajene dobivati v »Društvo zasebnega uradništva« gledališke vstopnice za uradniško predstavo, istih niso dobile. Kar se tiče neke »Centrale«, kateri bi se bilo dalo kar 25 vstopnic, je popolna neresnica, kajti uradništvo »Centralne uprave za trgovino in obrt«, katero je tu mišljeno, ni dobilo za zadnjo predstavo niti ene vstopnice. Da so se pa dale nekatere vstopnice na stran, je pa to bilo popolnoma v redu, ker so bile dotične vstopnice za osebe, ki so redne obiskovalke gledaliških predstav ne glede nato, kakšne predstave so in so bile plačane že vnaprej. Toliko v pojasnilo. — Ivan Hifer, predsednik »Društva zas. uradništva Sl«.

Ij Dimnikarska dela v Ljubljani. Ker je ogrozilo požarno varstvo mesta Ljubljane dejstvo, da so zagrozili dimnikarski zaposleni v slučaju neizpolnitve njihovih medznih zahtev z opustitvijo dimnikarskega dela, ker se jim povsod obeta za njihovo počteno delo boljši zaslužek, ako bi se ne začelo s 1. aprilom 1920 delati po

stalnih okrajih, — bili so mojstri prisiljeni vsaj zadnji zahtevi ugoditi, in ker so že na sestankih 22. in 26. januarja 1920, 13. in 27. marca 1920 dogovorili okoliše, priobčili so ljubljanski mojstri v tukajšnjih dnevnikih tozadevno notico. Prošnjo za deželnovladno odobritev razdelitve mesta v okoliše, od vseh 10 mestnih mojstrov odobrene, vložila se je 26. januarja 1920 ter čaka davno že na magistratu rešitve. Dimnikarski mojstri se zavedajo dobro pravice hišnih posestnikov, a tudi svojih dolžnosti. Mojster gotovo ne bo stavkal, saj kdo bo živel njega in njegovo obitelj; pomočniku pa ne more zabraniti prestopa v drugo delo. Pomočniki v Zagrebu, Sarajevu, Gradcu, na Dunaju še vedno stavkajo in ker je pomočniški zbor cele Slovenije stavil svoje zahteve že meseca decembra 1919 je zadružno načelstvo vse učinilo, da je preprečilo izbruh stavke, o čemer se je obrtna oblast na enketi, sklicani po oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani dne 24. marca 1920, prepričala. Prosilo se je zajedno vlado, da naj reši nemudoma prošnjo za razdelitev mesta na ometalne okraje, kar je itak po § 42. obrt. reda zaukazano. Pomočniški zbor in mojstri so na enketi izjavili, da začno s 1. aprilom 1920 delati po okrajih, proti čemur vlada ni ugovarjala; javilo se je tudi, da se bode ta način ometanja v korist občinstvu naznanilo potem notic v dnevnikih. Mojstri so bili torej popolnoma upravičeni že glede na koristi mestnih prebivalcev začetni z delom po ometalnih okrajih, ter za izpolnjevanje svojih dolžnosti ne rabijo nikakih okroženih uradnih »šimelnov«.

Ij Oddaja košnje. Mestni magistrat bo prihodnje nedelje ob treh popoldne oddal nekaj mestnih potov in stradanov na Illovi in Črni vasi, prihodnji četrtek ob 10. dopoldne nekaj travnikov na Ljublj. gradu in prihodnjo soboto (na sv. Jurja dan) nekaj mestnih potov v Trnovskem predmestju potom javne dražbe v zakup. Zdražiteljji se vabijo k dražbi.

Ij Ker je ukradel 332 kg ječmena v pivovarni »Union«, je prisodilo deželno sodišče v Ljubljani Jakobu Šimencu z Loke pri Trzinu 3 mesece težke ječe.

Ij Razgrajšč. Rudar Ivan Bončina se je pripeljal iz Kočevja v Ljubljano, kjer je močno popaval in razgrajal. Policija ga je aretirala, toda tudi v zaporu je razgrajal naprej in je celo šipe pobil. Ko se je iztreznil, je pa poravnal škodo in z velikim mačkom zapustil policijo.

Ij Ciganska. Jurija Huderoviča so aretirali državni varnostni organi, ker je dne 13. t. m. zvečer prodal Francu Hribarju na Viču konja, češ, da nima nikakih napak, vendar je že drugi dan Hribar opazil, da je konj nadušljiv. Huderoviča so zaradi goljufije izročili državnemu pravdniku.

Ij Cerkvena tatila. Aretirana je bila Miklavčič Marija, ker je petkrat kradla v uršulinski cerkvi. Ukradla je iz nabiralnika; tatvino je opazil cerkovnik gospod Knez.

Ij Ker je pekel kruh iz pokvarjene moke, je bil naznanjen pristojni oblasti pekovski mojster Jakob Kavčič s Celovške ceste šte. 2.

Najnovejša poročila.

VAŽEN MINISTRSKI SVET.

Nova novčanica — zdrava valuta.

Belgrad, 16. aprila. Ministrski svet je pretresal danes ekonomski položaj države, posebno glede prehrane in financ. V tem pogledu se je razpravljalo o racionalnem razdeljevanju živeža, da more država brez krize vzdržati do žetve. Nadalje je sklenil, da se naša nova novčanica, kakor hitro bo izmenjan ves denar, proglasi za zdravo valuto. Nadalje je razpravljalo o vprašanju agrarne reforme.

ZAGREBSKI ŽUPAN — KOMUNIST.

Demokrati glasovali za komuniste.

LDU Zagreb, 16. aprila. Danes se je vršila volitev mestnega župana. V občinstvu je vladalo veliko zanimanje za današnjo občinsko sejo. Ob tričetrt na 10. dopoldne so se sestali mestni zastopniki v sejni dvorani. Komunisti so prišli okinčani z rdečimi cvetlicami. Vladni poverjenik dr. Goglia je ugotovil, da je prisotno zadostno število občinskih zastopnikov ter je nato otvoril sejo. Seji ni prisostvoval Radič, ker je zaprt. Seje se niso udeležili tudi frankovci, ki so poslali vladnemu poverjeniku izjavo, katera je bila na seji prečitana. V tej izjavi pravijo frankovci, da so bili v zadnji seji napadeni in da niso našli pri vladnem poverjeniku varstva. Zaradi tega izjavljajo, da ne bodo prišli na sejo, dokler se jim ne zagotovi zadostno varstvo. V svoji izjavi govore nadalje o svojem boju proti Avstriji in Mažarski, kar je izzvalo v dvorani buren smeh. Na predlog zastopnika Wilderja se je uporabil paragraf zakona, po katerem vsak občinski zastopnik, ki ne pride k volilni seji, izgubi mandat. Občinski svet je ta predlog sprejel in so se frankovski mandati ukinili. Zatem je komunist Kamilo Hrvat orečital

izjavo komunističnih zastopnikov radi zapriseženja, ki naglašajo, da položijo komunisti predpisano prisego s pridržkom.

Nato je izjavil zastopnik dr. Sinkovič, da istotako kot prepričan republikanec ne more položiti predpisane prisige brez pridržka. Enaki izjavi sta podala tudi dr. Politeo in Bukšeg. Nato se je prešlo na zaprisego mestnih zastopnikov ter so vsi zastopniki prisegli. Pri točki dnevnega reda: določitev županove plače ni bil stavljen noben predlog ter ostane z ozirom na to dosedanja županska plača.

Nato se je prešlo na volitev župana. Pri prvi volitvi so dobili: komunist Delič 22 glasov, bivši župan dr. Skulji 14 glasov, demokrat Ancel 4 glasove in demokrat Kresič 1 glas, medtem ko so 4 zastopniki oddali prazne glasovnice. Ker z ozirom na to noben kandidat ni dobil absolutne večine, je bila odredjena ožja volitev med dr. Skuljem in Deličem. Pri ožji volitvi so demokrati glasovali s komunisti ter je dobil komunist Delič 27 glasov in je bil tako izvoljen za zagrebskega župana. Dr. Skulji je dobil pri ožji volitvi 14 glasov, za Deliča pa je glasovalo 20 komunistov, 1 socialist, 5 demokratov in 1 zastopnik izven strank. Nato je bil novi mestni župan zaprisežen. Ko mu je vladni poverjenik izročil zlato župansko vratno verižico, jo je novi župan odklonil in položil nazaj v škatlo. Novi župan se je zahvalil za izvolitev ter izjavil, da bo deloval za okrepitev gospodarskih in socialnih sil prebivalstva. Za tem je bil takoj overovljen zapisnik današnje občinske seje. Novemu županu so komunisti priredili burne ovacije.

GENERALNA STAVKA V NOVI SADU.

Novi Sad, 16. aprila. V Novem Sadu je proglašena generalna stavka. Oblast je zaprla komunistični dom. Aretirala je voditelja komunistov Vlado Markovića, ki je bil nato zopet izpuščen na svobodo. Tramvajski promet stoji, vodovod in električna centrala ne funkcionirata. Nada je, da se štrajk v kratkem konča.

VLADNE INSTRUKCIJE MIROVNI DELEGACIJI.

Belgrad, 16. aprila. Vlada je po posebnem kurirju poslala v Pariz posebne instrukcije delegatu dr. Trumbiću glede zahtevanja v nadaljnjem razvoju jadranskega vprašanja.

SESTANEK PAŠIĆA S STAMBULINSKIM.

Belgrad, 16. aprila. »Epoha« javlja, da je Pašić na svojem potovanju v Zajčar imel v Nišu sestanek z bolgarskim ministrskim predsednikom Stambulinskim. Namen in rezultat sestanka ni znan.

ITALIJA ZA NEMČIJO IN AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 16. aprila. (ČTU) Kakor poroča »Presseinformation«, bo Nitti v San Remu zahteval, da se Nemčija in Avstrija sprejmeta v zvezo narodov. To se smatra za uspeh dr. Rennerjevega potovanja v Rim.

AMERIŠKI ZASTOPNIK V SAN REMU.

LDU Dunaj, 16. aprila. (ČTU) Kakor javlja »Neue Freie Presse«, se bo po nalogu predsednika Wilsona ameriški pooblaščenec Rem udeležil konference v San Remu, ne da bi se Zedinjene države zavezale glede dogovorov.

AMERIŠKE LADJE V SPLITU.

LDU Split, 16. aprila. (DDU) V splitsko luko je priplula ameriška bojna ladja »Olympia«, na kateri se nahaja ameriški admiral Knapp, bivši član ameriške delegacije na mirovni konferenci. Ladja obiskuje razne luke sredozemskega morja. Včeraj sta general Milič s spremstvom in predsednik pokrajinske vlade s tajnikom posetila ameriškega generala Knappa na bojni ladji »Pittsburg«. Posetniki so bili sprejeti z godbo in vsemi vojaškimi častmi, ki so običajno pri sprejemu tujih oblasti.

Razne novice.

r Velik požar. Listi javljajo, da je kraj Münih pri Sopronju s 160 hišami in 480 postranskimi poslopji pogorel. Rešili so samo cerkev in šolo. Človeških žrtev ni.

r Iz anekdot o učenjakih. Slavnega pravika na heidelberškem vseučilišču K. S. Zacharija je prišlo nekoč več gospa prosit prispevkov za revne šolarice, a jim je presneto izpodletelo. Učenjak si je zapel svoje žepe ter jih osorno odslovil: »Ne dam nič!« — »Gospod, pomislite vendar, da nabramo prispevkov za revne šolarice...« je odgovorila ena izmed gospa in da bi svojo prošnjo bolj podprla, je pristavila: »Tudi vaš sin nam je podaril znaten znesek...« — »Tudi on! No, on lahko razsiple,« je povzel profesor, »ker ve, da ga čaka velika dedščina po očetu, dočim nisem jaz podedoval po starših niti fیکا.«

r Ribarstvo na Kitajskem je dosti bolj napredovalo, kot pri nas v Evropi, in zato tam ni trda za ribe in so poceni. Zlasti pokrajina Kiangsi je sloveča v tem ozirom, škoda samo, da je tako daleč od nas. V

Kiangsi pride v začetku vsake vigele mnogo trgovcev iz province Kuang-tun, ki na dvokolesnih vozičkih pripeljejo na trg ribe ikre ali ribje seme. To vam je na oči rumenkasta šlezovina, v kateri ni nič živega videti s prostim očesom. Za nekoliko soper (krajcarjev) kupiš teh ribjih iker, ki zadostuje, da nasadiš velik ribnik. Že čez nekaj dni se krikaže brezštevilo ribic, katerim se meče drobno sesekana trava. Od dne do dne mora hiti te piče več. Ribice jako hitro rastejo in mesec dni so že dosti velike, tako da jih morajo hraniti zjutraj in zvečer. Ribe pičo takorekōt žrejo in po petnajstih dneh tahtajo po dva do tri funte. To so neki najokusnejše ribe, kakor trdijo misijonarska poročila, iz katerih smo te vrstice posneli.

r Turška anekdota o modrem sodniku. Turški ribiči so bili na lovu. Ko so se vračali domov, je eden izmed njih opazil, da mu je nekdo izmed njih ukradel mrežo. Nihče ni hotel priznati tatvine. Tedaj je dal sodnik vsakemu eno granatovo vejico na dom. Vejice so bile vse enake velikosti in sodnik je pripomnil, da bo zrastle ona, katero ima tat. Naslednji dan so zopet prišli vsi s svojimi vejicami, a glej, sodnik je precej proglašil najmlajšega ribiča za tatar. Tat je priznal dejanje. Izdala ga je prirezana vejica, ki jo je prirezal, meneč, da bo zrastle.

r Raztreseni Ampère. V septembru 1806. l. je prebral slavn francoski fizik v pariški akademiji znanostni zanimivo poročilo o svojih najnovejših izumih, na kar je zapustil kateder. Ko pa se je hotel čez nekoliko časa spet vrniti na svoj prostor, ga je našel v svoje veliko iznenadenje zasedenega. Jako ozlovoljen se je obrnil proti Geofroyu Saint-Hilariu, predsedniku akademije: »Gospod predsednik, inoram Vas opozoriti, da se je nekdo, ki nima tu pravni opravi, semkaj priplazil; sedi na mojem prostoru.« Predsednik je mirno odgovoril: »Motite se, dragi kolega, oseba, ki jo imate v mislih, je kakor mi član akademije znanosti.« »Od kdaj pa, če smem vprašati?« »Od nivoja (snežnega meseca) šestega leta republike,« je pripomnil tuji gospod, vteknivši se v razgovor. — »A v kakšnem oddelku, če smem vprašati?« — »V oddelku za mehaniko, dragi kolega,« je tuji gospod odgovoril z nasmehom. — »Pa menda vendar ne,« je povzel naravoslovec vzlet koledar v roko, ga naglo odprl in bral pod navedenim dnevom: »Napoleon Bonaparte, član akademije znanosti, je izvoljen v oddelk za mehaniko.« Ampère se je jel ves prestrašen izgovarjati, češ, da je tako prišel ob vid, da ni cesarja poznal. »Da, da, tako je,« se je Napoleon pošalil dalje, »ako kdo svojih kolegov ne obiskuje. Še nikdar Vas nisem videl v Tuillerijah; ali jaz Vas bom prisilil, da boste prišli k meni. Jutri ob sedmih Vas bom pričakoval k obedu.« Naslednji večer je sedel cesar od sedmih dve celi uri ter čakal na Ampère, ali ta je čisto pozabil na poziv.

r Valuta in cmoki. Bivši dunajski župan dr. Lueger je porabil pri valutni debati v avstrijski zbornici naslednje primere: Papirnat denar ni tako slab. Primerjamo ga lahko z okrepčevalno hrano. (Smeh.) Gospod poslanec Plener se smeje, morda se bo še enkrat nasmehnil, če ga primerjamo s cmoki. (Nastal je spet smeh.) Cmoki so tečna jed. Človeka jačijo in ga delajo vztrajnega. Potem človek lahko potrpi smeg in burjo in kljubuje vsem mogočim nevarnostim. Ali kdor bi se cmokov le preveč najedel, bi utegnil zboleti. (Smeh.) In prav taka je s papirnatim denarjem. Ako država zmerno rabi papirnat denar, se z njim jači, a neizmerne izdaje jo slabe. Nemški list, ki je prinesel to sličico, je pripomnil z vzdihom: O, če bi imeli toliko cmokov kakor papirnatih »flik«!

r Prodaja vojnega materiala. Angleška vlada bi rada prodala nepotrebni vojni material, kakor tudi stroje in lope, da bi jih zasebna podjetja kar najhitreje lahko priredila za delavnice ter bi se zopet okrepilo industrijsko življenje. Na drugi strani bo pa država izkupila pri tem jako lepe denarje, kakaj vsota za doslej prodani material znaša že več ko \$20.000.000 funtov, od katerih odpade na nepotrebni material 105 milijonov funtov sterlingov. Drugi velik del pade na volno in kožo, za katere se je iztržilo že 125.000.000 funtov. Vsota 195 milijonov sterlingov se bo porabila deloma v zmanjšanje vojnega dolga in deloma v olajšavo davkov. Na Francoskem je še zdaj za 25 do 30 milijonov sterlingov vojnega materiala. Sodi se, da je vrednost angleškega vojnega materiala kmalu po sklenjenem premirju znašala skoraj milijardo.

Cerkveni vestnik.

c Francija in Vatikan. Posle francoskega poslanstva pri Vatikanu je prevzel Dulcet, ki je že napravil oficijelne obiske pri državnem tajniku kardinalu Gasparriju in pri podtajnikih Tedeschiniju in Cerrettiju.

c Rim. Uditor pri monakovski nuncijaturi Lahioppa bo posvečen za naslovne nadškofa ter bo nato prevzel nuna-

cijatura v Budimpešti. Nuncijatura bo ustanovljena tudi v Pragi. Kot prvi nuncij je izbran že v Pragi bivajoči delegat prelat Micara, ki bo postal naslovni nadškof. Na Dunaju ostane nuncijatura prvega reda.

c Sporna zadeva. Belgijci in Holandci so priglasi pri sv. stolici svoje pravice do zavodov »Anima« in Campo santo v Rimu. Papež Benedikt XV. je sestavil posebno komisijo, ki naj razsoda v tem vprašanju in preiskuje, če so zahteve zgodovinsko utemeljene, ali ne. V komisijo sta pokrovitelj kardinala Merry del Val in Vanutelli poklicala naslednje zgodovinarje in veščake: P. Ehrle dr. J., prof. dr. Kirscha iz Freiburga v Š., prelata dr. Brennerja, rektorja v Animi, msgr. Vaes, msgr. Hensen, in še nekatere rimske prelato. Tajnik je msgr. Rossi-Stockalper, nekdanji uditor pri dunajski nuncijaturi. Komisija je imela že dve seji.

c Pregarjanje katoličanov na Sedmograškem. Ogrski škof grof G. Majlath na Sedmograškem, ki so ga Rumuni internirali ter ga imajo pod strogim nadzorstvom, je vložil oster protest zoper brutalno početje Rumunov, ter ga poslal preko Budimpešte na naslov mirovne konference. Škof Majlath, ki je znan kot odlična osebnost med ogrskim episkopatom, navaja, da so Rumuni motili službo božjo, kontrolirali pridige po razkolnih duhovnikih, katoliške duhovnike brez navedbe vzroka in brez sodbe zapirali, ovirali na vse načine katol. šolski pouk itd. Škof ne zahteva milosti — ampak pravice.

Narodno gledališče.

Opera.

17. aprila sobota: »Mignon«. Izven ab.
18. aprila nedelja: »Ksenija« in »Pagliacci«. Izven abon.
19. aprila ponedeljek: Zaprto.

Drama.

17. aprila sobota: »Saloma-Slepica«. Abonement A.
18. aprila nedelja popoldne: »Trnjulčica«. Abonement izven.
18. aprila nedelja zvečer: »Saloma-Slepica«. Abonement izven.
19. aprila ponedeljek: »Golgota«. Abonement B.
20. aprila torek: zaprto.

Marijonetno gledališče.

V nedeljo 18. aprila ob 5. uri popoldne: »Obuti maček«, zadnja predstava v tej sezoni.

Prosveta.

pr Koncert ga. Claire Trost-Fiedler. Opozarjamo vse resno umetnost ljubeče občinstvo na ta koncert, ki se vrši v ponedeljek 19. t. m. ob 8. uri zvečer v uniojski dvorani. Ljubljanski koncertni publiko je gotovo še dobro v spominu izredno lep koncert ge. Trostove v februarju 1918, ko si je s svojo temperamentno igro mahoma pridobila simpatije polno zasedene uniojske dvorane ter žela naravnost viharne ovacije. Za sedanjí koncert si je izbrala umetnica vsopred, v katerem bo imela dovolj prilike dokazati, da ni le tehnično povsem dovršena virtuosinja, ampak po svojem globokem pojmovanju, čutenju in zdravem temperamentu tudi resna umetnica v pravem pomenu besede. Prav posebno priliko pokazati združevanje popolne tehnične naobrazbe s finim umevanjem in prekipajočim temperamentu ji nudi Lisztova Legenda o hoji sv. Franciška Pavlanskega čez morje. Posebno pa opozarjamo na zadnjo točko vsopreda, kakoršna se od zadnjega koncerta ge. Trostove v Ljubljani ni zopet izvajala, namreč na Lisztov klavirski koncert za dva klavirja v a-duru, kjer jo na drugem klavirju spremlja njen soprog g. Anton Trost. Slednji si je izbral kot svoj samostojni točki skladbe najboljših čeških skladateljev V. Novaka in J. Suka. Kdo se ne spominja, kako nas je g. Trost pri svojem januarskem koncertu očaral z V. Novakovo: Sonata eroica? Tako tudi sedaj z gotovostjo pričakujemo, da nas g. Trost nad vse pričakanje iznenadi. Govoriti o umetniških kvalitetah g. Trosta bi bilo čisto odveč, saj smo si pač vsi na jasnem, da mu gre prvenstvo med slovenskimi klavirskimi umetniki. Pokažimo, da je Ljubljana že dozorela za specialne klavirske koncerte, ki zaslužijo zbog svoje resno-umetniške vsebine vsaj polno dvorano. Predprodaja vstopnic se že vrši v trafikli Dolenc v Prešernovi ulici.

pr Slepici — Saloma. Wilde in Maeterlinck, dva zapadnjaka, na videz, si tako blizu, pa vendar tako opredeljena, sta tvorila enoto gledališkega večera. To je bil trd oreh, ki ga je izbral g. režiser Šest sebi, igralcem in občinstvu, saj daleč presega moči razmer. Je to literaren večer v pravem pomenu, najbrž pa tudi največji uspeh letošnje sezone.

Maeterlinckova umetnost je abstrakcija vsakdanjega, občega življenja, gledanje notranje lepote, življenje od znotraj. »Nič ni lepšega, kakor duša,« pravi nekje. Gledanje duše je osnovna nota njegovih

del, dasi je napisal različen tekst od zgodovinske drame, filozofskih del, do življenje čebel in cvetic. Pravljica in bajka sta mu postali najbližji, smrt mu je zelo priljubljen motiv. Ravna pot njegove umetnosti ga je pripeljala v panteizem.

V Slepici je Maeterlinck resen, strog. Ali je kaj dejanja? Nič. Kaka osnovna misel, ki bi jo razvijal? Nekateri vidijo vsaj v koncu simboličen zaključek. Ni ga. Bistvo gorja je, ne kakor ga vidimo, naše oči gledajo le skorjo, doždevnost, to pa je gorje, ki v resnici biva. Slepici sami govore o svojem svetu, sebi govore, nikomur, ki vidi. Cutli, ki so bili v zvezi z zunanjinimi očmi odmirajo, oživljajo se novi; pojem časa in kraja izginja, vstaja nov pojem: groza, občutek, da je nekaj med telesi. Smrt je med njimi. Vse besede so samo govor zmešanih živcev. Kljub temu pa Maeterlinck plastično razlikuje značaje in razne stopnje tega nam neoumetnega notranjega življenja, loči stare in mlade, moške in ženske — do gluha in blazna matere — prav do otroka. Celo ljubezenski motiv, čisto sličen erotičnosti, vplete.

Vse to poiskati, zlití med seboj in postaviti v sceno in nje pripomočke, je bila stvar režijske. Posrečila se je. Tudi igralci so zadeli. Posameznih vlog ni — to je strnjena enota, saj tudi slepci nimajo imen. Gg. Rogoz, Pregarc in Micic so izrazito podali troje tipov. Tudi gg. Plut in Melihar sta se pri drugi predstavi ujela v celoto. Izrecno bi bilo omeniti gđc. Rakarjevo ko slepo starko in nje stopnjevanje groze, enako je gđc. Bergantova zadovoljila. Omenili bi, da je bila že druga predstava boljša ko primiera, dasi je tudi ta dosegla uspeh.

Wilde je najliterarnejši zastopnik tistega načina umetniškega izražanja, ki navidez največ koncedira živcem, umetnost, ki so jo drugi razvili do blaznosti (n. pr. H. Evers), v resnici pa ne koncedira ne publiki ne literarnim tradicijam, zase je in za svoje ljudi, povoljna hrana razbolelim, otrplim živcem, kajti njegova lepota je ne navadna, večkrat grozna. Občutki, za katerimi segajo njegovi ljudje, so normalnemu človeku ali brezpredmetni ali smešni ali nedopustni. Njegova umetnost je le na zunaj enotna, dočim je sestavljena iz raznih prvin: simbolizem, celo misticizem ukloni s silo svojega izbranega izraza, ki je tako težek in ena sama primera razigra kri. Njegov izraz so izbrane barve, kovine, dragulji, tkanina, knežji jezik bi ga imenovali. Navidezno je hladen, flegmatičen, malone len — a spodaj žge ko nasičena vročina — je to, kar imenujemo perversnost, pohota življenja in smrti se preliva druga v drugo. — Saloma je Wildejevo najboljšo delo, zato ima vse vrline in slabosti njegove umetnosti. Dramatično enostaven svetopisemski dogodek si je izbral za fabulo. Skoro zgodovinsko resno in natančno mu sledi Herodov dvor, ves v pohoti — Janeza Krstnika (Johanaana) — vse zgodovinsko svetopisemsko je orisal. Stranke farizejev in saducejev, nastopajoči nauk Kristusov s prvimi učenci, ki stoje še plaho ob strani, moč rimskih cesarjev — Herod slabotnej v rokah Herodiade. Ta Wildeju že sam na sebi zanimiv orientalski kolorit je zahteval še svoje osebe. — Pa njega ne zanima toliko stokratna presustnica Herodiada — njemu sta glavno Janezova smrt in mlada Saloma, hči Herodiadina. Saloma se zaljubi v Johanaana — ker ji je nekaj nenavadnega, kar je na njem, kar ni na nikomur, kar ji vzbuja grozo, to jo vabi — poljubiti hoče njegove ustne. Janez jo prekolne — demonska sila pa navda Salomo, gloje in jo vabi. Hoče okusiti največjo slast. Heroda zaplete v mreže obljube — da ji da vse, kar poželi, pleše pred njim, za plačilo pa hoče Johanaanovo glavo. Dobi jo — poljublja jo — a Herod ukaže vojakom, da Salomo ubijejo s ščiti.

So dela, ki jim samo gotovi ljudje morejo do živga, drugim pa so zaprta. Ho-dijo do njih, plezajo ob njih, do roba so jim — večkrat so pri njih — v celoti pa nikoli. Take so se mi zdele glavne osebe v Salomi — tudi gospa Šaričeva. To pa je v naših razmerah vendarle uspeh. Gosp. Danilo je kot Herod silno nevarno hodil, pa ni pal prav nikoli, vedno je hotel kvišku in kvišku — s svojo dobro rutino je lovil ravnotežje — boljšega Heroda ne bi bil napravil nihče pri nas — žalibog ga topot gospa Rogozova kot Herodiada ni dosegala. In kaj bi rekli o Salomi gospe Šaričeve? Je bila in ni bila. Šel sem jo še drugič gledat, pa se nisem mogel ubraniti prepričanja, da je bila v prvem delu slabša ko v drugem in da sem demonizma Wildejeve Salome našel premalo. Lepa je bila umetniška postava, ki jo je podala, preveč lepa celo, da bi bila dovolj za tisto grozno lepoto, ki je v delu. Sodim, da je poudarila preveč lepe strani in prezliko zastavila Wildejev osnovni ton. Gospa Šaričeva je pri nas tista ženska moč, ki svoje uloge najgloblje doume, a se mi zdi, da hoče imeti preveč lepe in svetle. Vendar moramo počteno ugotoviti, da imamo v nji svojo Salomo. Johanaan gosp. Gaberščika je bil vse, kar je pri nas v tej ulozi mo-

goče. Omenil bi izrazitega vojaka g. Matijeviča in stotnika g. Mičiča, dasi je bil oni g. Rakuša še boljši. Skupine so bile dobre — posebno ona židov — omenil pa bi diletantsko razburjenje vojakov, ko prihaja Herod. Nova scenična oprema dela gledališču čast. — Prevoda obeh del sta neznana, sodim pa, da je oni Salome prirejen po Reclamu, ki vsebuje Reinhardtovo prirediteljskega, ker se krajšave ujemajo. — Gledališča ustvarjati je mogoče le od spodaj navzgor in uspehi so gotovi; ta večer je gotovo zadoščenje vsem tistim, ki z gledališčem mislijo resno — a potrpežljivo.

Fr. Koblar.

pr Zbornik svečnikov sv. Pavla. Duhovščina v zasedenem ozemlju je začela izdajati list pod zgornjim naslovom, ki se tiska v Narodni tiskarni v Gorici in ga urejuje g. Ivan Rejec. Dva vesela pojasa sta stopila v tem oziru pred nas. Stanovska organizacija duhovnikov v zasedenem ozemlju in njih glasilo, ki ob enem nadomešča »Vzajemnost«, ki ne more prihajati čez mejo. Velika in razsežna je potreba in naloga stanovske organizacije in takega lista v zasedenem ozemlju. Na uvodnem mestu prve številke govori urednik lepe besede in povdarja, da so potrebe duhovščine narastle in sicer gmotne in duševne. V »Zboru svečnikov« bodo našli zapušteni največje pomoči; vsem, ki so trpeli v podrtinah in prognanstvu, bo delilo društvo svoje spoštovanje in svojo pomoč. Tudi v duševnem oziru jim naj bo društvo in »Zbornik« izborna pomoč. Zakaj: »Duhovniki v naši zaplankani doželi danes bolj kot kdaj rabimo še pobude k študiju: rabimo dušno pastirskih vodil in strokovno znanstvenega dela. Zakaj, odtrgani smo od umskih ognjišč, katerim smo bili vajeni, a nismo se novim prilagodili. — »Zbor svečnikov« in njegov »Zbornik« hočeta biti brambovca in odvetnika duhovskega stanu. Prav tako bodo narodove pravice v nas duhovnikih vselej nahajale odločne zaščitnike.« Tako govori urednik. Če listamo po »Zborniku«, vidimo, da je izborna urejevan. Zanimiv je dr. Ličanov članek »Kantov kritizem in temelji krščanstva«, ki bi delal čast vsaki strogo znanstveni reviji. Silno sodoben in zanimiv je tudi članek: »Socializem in nacionalizem«, ki ga je spisal Ivan Rejec in ki zavzema svoje stališče nasproti članku istega imena, ki ga je prineslo svoj čas »Delo«. Pod rubriko »Asceza in pastoral« prinaša več zanimivih poglavij. Zanimiva je v listu statistika treh škofij zasedenega ozemlja. Jugoslovani so v teh treh škofijah 507.116, Italijani pa 307.470. Največ Italijanov je v gorški nadškofiji, a najmanj jih je v poreško-puljski škofiji, kjer so samo tri čisto italijanske duhovnije. — Iz vestnika »Zbornik« izvemo zanimive podatke o delovanju v tem društvu, ki se namerava najbolj vkoreniniti potom mesečnih dekanjskih konferenc. Tudi bodo ustanovili posamezne odseke. En odsek je za pravno varstvo in gmotne zadeve duhovnikov. Drugi odsek je za šolstvo. Važno je, da vemo, da je v zasedenem ozemlju kljub protestu potisnjen verouk med tolerirane predmete in v novih tiskovinah za izpričevala ni natisnjen verouk kot predmet. Tretji odsek je za narodno politiko, dalje odsek za kulturno in socialno iniciativo. S. K. S. Z., kot razvidimo iz poročila, se je oživela in bo poklicala k življenju vsa podeželska društva, nanovo uredila knjižnice, izdajala mesečnik, prirejala predavanja itd. Odbor je tudi sklenil, da pokliče v deželo vse kulturne delavce, ki so pribežali v Jugoslavijo, naj se vrnejo. V drugi številki prinaša dr. Ličan tudi članek »Poroke duhovnikov«, Leop. Cigoj pa »Boj za krščansko šolo« in mnogo drugih zanimivosti. Ta list je sijajno ogledalo vztrajnega dela naših ljudi v zasedenem ozemlju, ki naj nam služijo v vzgled!

pr Učiteljski list. V Trstu izhaja glasilo zveze »Jugoslovanskih učiteljskih društev v Trstu«, ki je dobro urejevan list, izhajajoč vsakih 14 dni, ki zastopa učiteljske interese. Pred nami leži tretja številka. Na uvodnem mestu poroča A. M. o strokovni učiteljski organizaciji v Jugoslaviji, Fr. Sivce podaja nekaj misli o čitankah, ki ne veljajo samo za zasedeno ozemlje, ampak tudi za nas. Ferdo Kleinmayr piše: »Drugi deželni jezik v ljudski šoli«. J. Pahor, znani sotrudnik »Dom in Sveta« razpravlja v podlistku o Karel Širokovi zbirki »Juro«. List ima silno mnogo zanimivih poročil, ki pričajo, kako težko je še vedno delo in stališče učiteljstva v zasedenem ozemlju.

pr De Michelijeve čitanko. V zasedenem ozemlju so izdali za ljudske šole posebno berila, ki jih je sestavil dr. De Michel. Posamezni sestavki so zmetani skupaj kot sračje gnezdo brez vsakega sistema, kakor je pač našletelo. Vse de Michelijevo delo je edino to, da je izločil zgodovinske sestavke in jih nadomestil z berili o Viktorju Emanuelu, Garibaldiju, Verdiju, Kraljici, Kristofu Kolumbu, nekemu Nazariju Sauro, ki je bil od Avstrijcev obešen itd., ki pa mrgolijo jezikovnih nerodnosti in smešnih napak. Teh čitank po večini šol ni vpeljala; zveza učit. društev je sklenila sestaviti nova berila.

pr Ivan Albreht: Faberki iz Roža. 16. snopič »Narodne knjižnice«, ki jo je izdala Zvezna tiskarna v Ljubljani, prinaša poleg posvetila v verzih še tele narodne pravljice: Pravljica o zvonu, Ljubica povodnega moža, Kako je ljubil kmet žalik ženo, Eno o sv. Petru, Kolomonove bučke — in kaj je bilo potlej, Nesrečna kmetica in škopnjaki pregnani, Pravljica o čudni grofici. — Iz njih diha vseskozi lokalni kolorit na Koroškem, ki je najhujše trpelo pod tujim pritiskom in se razvijalo v drugih razmerah in pod drugimi pogojl. Kljub splošno znanim motivom, kažejo te pravljice mnogo značilnega za mišljenje in čustvovanje koroškega Slovenca. Čitatelja bo zanimala zbirka tudi kot leposlovno delo, kajti pisatelj je znal oživiti stare motive z novim čarom; pravljice so enotno zakrožene, zanimive po vsebini, lahko pripovedovane v živi narodni govorici in prepletene s pristnim humorjem. — Cena lično opremljeni knjižici je 4 K.

pr Carinski zakon. Da ustreže potrebam občinstva v obče, posebno pa zahtevam trgovskih in industrijskih krogov, kakor tudi uradnim potrebščinam, je delegacija ministrstva za finance za Slovenijo v Istro v Ljubljani izdala v slovenskem prevodu »Carinski zakon« dne 23. januarja 1899, ki je sedaj veljaven za vse ozemlje naše države. V korist občinstva je, da se seznanimo z določili tega zakona. Zato opozarjamo prizadete kroge na slov. prevod teh predpisov. Knjižica se dobiva pri delegaciji ministrstva za finance v Ljubljani po 10 kron za izvod. Obenem opozarjamo tudi na brošuro »Seznam predmetov, ki so oproščeni plačanja carine ob uvozu v tužemstvo iz pogodbenih držav.« Brošura se dobiva istotam po 2 K izvod. Kakor se poroča, se pripravljata tudi slovenski prevod »Zakona o splošni carinski tarifi z maksim. malnimi in minimalnimi postavkami in pravili o tarifi s carinsko tarifo vrede«, ki izide v najkrajšem času v obsežni knjiži. Cena ji bo 40 kron ter se že sedaj spreje majo naročila nanjo.

Gospodarstvo.

Kranjska industrijska družba.

(Bistrica v Rožu.)

Kdo se ne spominja časov pred vojko? Kdo ne pozna delovanje »Assling-Hütte«? Če si se vozil proti Jesenici po železnici, si zagledal že od daleč na l. pem poslopju napis »Deutsche Volksschule« sredi slovenske zemlje na Kranjski — ne v tužnem Korotanu. Samo en sl. čaj, pa ta nam jasno kaže, kaj je ta družba bila je del vsenemškega mostu do Adrije o čemer so neprenehoma pisali svoj. v. svi nemški listi. Oholo in prevzetno so obnašali Nemci na Savi, Slovenci so bile dobri za »kramp in motiko«, da s sv. jimi žulji bogatijo nemško gospodo. Člove se je začel šele pri Nemcu. Slovenci so bili narod podjarmilencev, skoro vsi uradniki so Nemci, Vsenemci, skoro vsi sredi slovenske zemlje nezmožni slovensčine.

Prišla je katastrofa, Habsburžani, ki so nas germanizirali, so pobegnili. Prišla je Jugoslavija, veliko se je spremenilo, — le kranjska industrijska družba se ni spremenila, ostala je še vedno ena in ista vsenemška škala, kakor je bila za časa Habsburžanov. Generalni vodja in vodja vsenemca, uradniki še vedno sami Nemci, slovensčine nezmožni, Slovenci začenjajo pri »krampu in motiki« — v Jugoslaviji! Zdi se nam pravljica iz »1000 in ena noč«.

Mi Korošci občudujemo golobjo nprav Slovencev na Jesenicah, ki se ne ganejo, naj bodo katerekoli stranke. Kdor je bil po svetu, ve, da bi nikjer kaj takega ne trpeli, le v Sloveniji je to mogoče. Na Francoskem in Angleškem bi rekli taki družbi: Nacionaliziraj se (pri nas: posloveni se) ali pa »z Bogom!« in idi v Nemčijo!

Kranjska industrijska družba ima tovarne na Jesenicah, na Dobravi, na Javorniku in na Bistrici v Rožu na Koroškem. Bistrica v Rožu je samo vsled germanizatoričnega dela te vsenemške družbe postala znano nemčurško gnezdo. Občina je čisto slovenska izven kakih 10 priseljenih nemških družin, skoro vse importirane po ti družbi, pač v svrhu germanizacije. Uradnike ima tu štiri, vsi vsenemškega mišljenja, slovensčine nezmožni, pa se tudi n. o. čajo slovenski učiti. Slovenci so pri »krampu in motiki«, delavci so vsi Slovenci, domačini Rožani. Bliza se plebišcit — od tovarne odvisnih je kakih 500 glasn. delavcev in drugih. Delavci Rožani so, ponajveč »kajžbarji«, mala hišica, bore malo »grunta«, ena kravica, od tega ne morejo živeti, primorani so iti v tovarno delat. Vsi so od tovarne odvisni in kako! Občina Bistrica v Rožu je dognala, da se širijo zdaj pred plebiscitom a o. nimne grožnje, da bodo vsi delavci, ki bodo za Jugoslavijo glasovali, iz tovarne »ven vrženi«. Odvisne duše, vsakdo ve, kaj to pomeni. Grožnje so anonimne, pa ptič se pozna po petju, čeravno ni mogoče izvir zaslediti.

Največji slovenozrec, največji narodni nasprotnik Slovencev je obratovodja Johansen, Prus, še dandanes pruski državlan. Vodilne osebe na Jesenicah, kjer je ravateljstvo tovarne Bistrica v Rožu, pred vojsko nadute in ohole, so taktiko spremenile, zdaj so prijazne in koncilijantne. Med visokimi uradniki Slovenije najdejo vedno kaline, ki jim odpirajo ušesa radovoljno ter pomagajo vzdrževati nemško skalo na Slovenskem. To ne more tako ostati. Slovence se je po hudem naporu posrečilo, da se je premestil največji nasprotnik Johansen do plebiscita na Jesenice. Zdaj se širi govorica, da se zopet vrne. Posebno državni nadzornik Slovenije, inženir Humel na Jesenicah, rodome Čeh, se krčevito trudi spraviti Johansena nazaj. Vprašamo ogorčeno: Ali je naloga državnega nadzornika SHS Slovence škodovati? Bil je tu pri več osebah zaradi tega. Kdo je v Ljubljani posredoval, kdo je vrnitev dovolil? Proč s takimi ljudmi!

Prvi državni nadzornik družbe, ki je pod sekvestrom, je bil dr. Pavliček, ki je nam Slovence očital, da »Nemce pregonjamo«. Može je dandanes generalni sekretar družbe na Jesenicah. Resnica pa je, da deset (10) priseljenih nemških družin 500 odvisnih eksistenc terorizira. Zadnji državni nadzornik SHS, rodome Čeh, inženir Marek, je sploh Slovence popolnoma ignoriral ter ostentativno le z vsenemci občeval. Tako dela visoka gospoda v Ljubljani pri izbiranju nadzornikov SHS tik pred plebiscitom.

Vodilne osebe na Jesenicah so na zgoraj prijazne in koncilijantne, na spodaj pa ohole, nadute, vsenemške. To kaže slučaj okrožnega zdravnika. Prej je družba iz Tirolske v Štajerske importirala nemške zdravnike, pač v svrhu, da germanizirajo. Družba je imela prej tudi obratno bolniško blaginjo, kjer je vse nemško vodstvo z denarjem slovenskih delavcev tiralo germanizacijo. Obratna bolniška blaginja je razpuščena, tudi nemškega okrožnega zdravnika ni več. Zdaj je koroški Slovenec, domačin, okrožni zdravnik.

Kranjska industrijska družba je nemškemu zdravniku dajala prosto stanovanje, prosto ordinacijsko sobo, luč, kurjavo in živila, sedanjemu slovenskemu zdravniku pa sploh ničesar noče dati, vzela mu je stanovanje, vse, zdaj mu hoče še vzeti ordinacijsko sobo, kjer zdravi delavce tovarne. Kakor prej nemški, zdravi zdaj slovenski zdravnik delavce tovarne, nič manj, nič več. V Ljubljani so slovenskemu zdravniku zatirjali, da je tovarna pod sekvestrom in da mora vse, kar je prej imel nemški zdravnik, dati tudi nemu. Prazne besede, nobene oblasti v Sloveniji ni, ki bi kaj storila. Slovenski zdravnik je in ostane — na cesti. Tu pač vsakdo jasno vidi, da zamore le v sosenemškem ržnja kranjske industrijske družbe odtegniti slovenskemu zdravniku vse, kar je prej dajala nemškemu — v slovenskem Rožu.

g Skušnje iz podkovstva. Po naredbi dež. vlade za Slovenijo, poverjeništvu za kmetijstvo z dne 29. marca 1920, št. 461, se odpravljajo dosedanje skušnje iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali polletne-

ga podkovskega tečaja ter se predpisuje obvezen obisk teh tečajev. Da se pa omogoči starejšim nad 24 let starim kovačem, doseči pravico do samostojnega izvrševanja podkovske obrti, se dovoljuje za prehodno dobo, toda samo v tekočem letu 1920 se trikrat rok za skušnjo iz podkovstva za one kovaške pomočnike ali kovaške mojstre, ki so starejši kakor 24 let, četudi se niso udeleževali podkovskega tečaja. Vendar pa je k preizkušnji pristopiti kovače, ki so starejši kakor 26 let tedaj, če so si najmanj 14 dni s praktičnim vežbanjem na kakih podkovski šoli izpopolnili znanje in tamkaj dobili tudi teoretičen pouk o podkovstvu, za kovače med 24. in 26. letom pa se določa 30 dnevno vežbanje na podkovski šoli. **Te skušnje se bodo vršile na drž. podkovski šoli v Ljubljani koncem junija, septembra in decembra.** — Vsi oni nad 24 let stari kovači, ki žele napraviti skušnjo na drž. podkovski šoli v Ljubljani, se pozivljajo, da vpošljejo najkasneje do 20. maja t. l. vodstvu drž. podkovske šole v Ljubljani svoje prijave, ki naj jim prilože rojstni in krstni list ter učno spričevalo, da se jim določi dan vstopa v praktično vežbanje. — Vodstvo drž. podkovske šole v Ljubljani.

Izpred sodišča.

Moravčani pred deželno sodnijo. — Anton Urankar, Valentin Tič, Jože Brvar, Ignac Tomc in Janez Pergar so fante, bivše vojake, rojene v letih 1890—1894, ki so imeli po ukazu ministrstva za vojno in morarico oditi k šesttedenski orožni vaji, nagovarjali, naj ne slušajo poziva, kakor navaja obtožba, ki zahteva, naj se kaznujejo po § 97 srbskega kazenskega zakona. Postopanje proti Klopčiču se je izločilo, ker se mu vabilo ni dostavilo. Sodišče je obtožence oprostilo, ker poizvedbe niso doignale toliko, da bi se morali spoznati krivim.

Iz gostilne. Dne 11. januarja 1920 je Janez Kokalj nekoliko korajzen v Cegnarjevi gostilni v Žabnici navzočim gostom razkladal svoje nazore o državi in je, kakor to trdi odvetnik in župan v Škofiji Lokaj dr. Fran Jerla, rekel: »Kaj nam treba kralja, saj vem, kakšnega svinjarja smo prej imeli, da nam tudi sedaj ni treba.« Obtoženec Kokalj pravi, da je bil tako pijan, da se nič ne spominja, kaj je govoril. Zagovornik dr. Natlačen predlaga, da naj se zaslišijo kot priče Franc Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik, kateri bodo potrdili, da je bil Kokalj res pijan. Dr. Jerla zaslišen kot priča pove, da je Kokalj udrihal po advokatih in rekel: »Kaj nam je treba kralja!« Na vprašanje prvomestnika svetnika Rekarja pove priča, da je pil Kokalj žganje, drugi kmetje pa vino. Tožil ga je tudi zaradi razžaljenja časti, toda je tožbo umaknil. Ostale priče Janez Kalan, Franc Kuralt, Anton Hafner in Janez Zakotnik potrdijo, da je bil takrat Kokalj pijan, nakar umakne državni pravdnik dr. Modic tožbo rekoč: »Ker so štiri priče, najbližji sosedje obdolženca, kateri ga že od mladih nog poznajo, potrdili, da je bil Kokalj ob času dejanja do nerazsodnosti pijan, medtem pa edina obtožilna priča izpove, da je Kokalj takrat le malo časa videl, da ga drugače prav nič ne pozna in ga še nikdar prej videl

ni, je potrjeno, da je obdolženec storil pregrešek v popolni pijanosti.«

s Delavcu ukradeni kovčeg. Andrej Segulin je obtožen, da je izvalil 25. marca 1920 Janezu Zajku kovčeg, v katerem je bilo blaga v vrednosti 1956 kron. Zajko se je pripeljal 25. marca iz Zagreba v Ljubljano. Iskal je prenočišča, toda ga ni dobil; v Kovačevi gostilni se mu je ponudil Segulin, da mu preskrbi prenočišče. Peljal ga je v šupo gospoda Ivana Kastelica, pri katerem služi za blagca in zahteval od njega delavsko knjižico in kovčeg, češ, da mu bo vse vrnil drugi dan. Zajko mu je res izročil zahtevane stvari, toda drugo jutro je pa našel Zajko vlomljen in prazen kovčeg pred vrati odklenjene šupe. Segulin pravi, da kovčega ni ukradel. Zajko kot priča zaslišen potrdi navedbe obtožbe. Nadsvetnik Vederjak priči: »Ali se ne motite v osebi?« — Priča: »Do smrti me žihar štrafajo, če ne govorim resnice.« — Sodišče je obsodilo Segulina na 6 mesecev ječe; plačati mora Zajku 2888 kron.

s Demobilizacijsko blago. Josip Petrovič, Ivan Šoštarčič in Anton Grmšek so obtoženi pred ljubljansko deželno sodnijo, da so vzeli iz zaklenjenega zaboja na dvorišču tvrdke Schneider in Verovšek nekaj usnja. Josipu Petroviču, ki trdi, da je 800 kron vredno črno kožo kupil od nekega vojaka, je bila ta koža zopet ukradena. Vsi trije priznava, zagovarjajo se pa, da so te reči smatrali v sled razsula stare Avstrije kot od lastnika zapuščenega reč (res derelicta). Dr. Korun kot zagovornik povdarja, da gre za demobilizacijsko blago, katerega je bilo na Jesenicah in na Vrhniki na milijone ukradenega, toda državno pravdnikstvo je ustavilo postopanje proti njim. Zahteva oprostilo razsodbo. Dr. Oblak (Šoštarčičev zagovornik) pravi, da so podobne reči kradli celo avditorji. Razprava se je preločila, da se poizve, če se smatra blago, za katero gre, kot demobilizacijsko blago.

s Skrivajči ukradenega usnja. Kazenski senat ljubljanskega deželnega sodišča je pod predsedstvom nadsvetnika Zebreta obsodil čevljarkega mojstra Karola Bolha, Albina Štrussa, Božehovega pomočnika, na 2 meseca in Franciško Šifrer, zasebnico na 1 mesec ječe, ker je Karol Bolha lani jeceni od tatov Petra Terazzinija, Gildo Delucchia, Bernarda de Labo in Avgusta Albertinija, kateri so ukradli tvrdki Polak usnje, si ga pridobil; Albin Štruss je pa 14 pokradenih kož skrli, ker mu je to naročil a Franciško Šifrerjeva.

s Na 14 mesecev težke ječe je bila obsojena osemkrat zaradi tatvine predkaznovana Ana Milavec, katere je v noči na 20. t. m. ukradla g. N. 1530 kron; po prestani kazni se postavi pod policijsko nadzorstvo.

s »Že na Rakovniku ni dobro storil.« pravi sodnik Ivanu Miheliču, kateri je pokradel pri Zupančiču več obleke. Prišel je od vojakov s Koroškega, kjer je tudi kradel, kakor sam priznava; pri »Leonu« je igral kvarte in billard, za Evgena Pirnata se je pustil napačno vrisati v neki gostilni, v kateri je prenočil. Sodišče je obsodilo Miheliča na 18 mesecev težke ječe in izreklo, da se po prestani kazni odda v prisilno delavnico.

s »Vi niste bili še nikoli pred sodnijo!« pravi sodnik Antonu Belcu, ki odgovori:

»Že velikrat!« Ukradel je 28. marca t. l. nekemu staremu možu listnico pri Pavlinu; mož je v gostilni zaspal; še tisto popoldne je Belca policija aretirala. Belec pri sodnji priznava v polnem obsegu, kar je storil. Belec je bil že petnajstkrat obsojen; sodišče mu je prisodilo 10 mesecev težke ječe.

Aprovizacija.

a Teleče meso od telet »Vnovčevalnice za živino in mast« bodo prodajali v soboto dne 17. t. m. sledeči mesarji: Smoljan, Ocvirk, Anžič, Kocjan, Selan, Janež, Petrič, Rihter mlajši, Cuzak, Lebn, Šme, Žabjek, Preselj, Zupančič, Janežič, Dolničar, Prepeluh in Žganjar. Vsak te mesarjev je dobil v razprodajo tri teleta, Janežič pa je dobil pet telet. Kg sprednjega mesa velja K 19 ter kg zadnjega mesa K 20. Vsaka stranka dobi največ 1 kilogram mesa. Istočasno navedeni mesarji ne smejo prodajati na lastno ceno kupljenih telet, če jih pa prodajajo, pa jih morajo oddati po zgoraj navedeni ceni.

a Nove sladkorne izkaznice se bodo izdajale le pri osrednji krušni komisiji na magistratu, in sicer: za I. okraj dne 19. aprila; za II. okraj dne 20. aprila; za III. okraj dne 21. aprila; za IV. okraj dne 22. aprila; za V. okraj dne 23. aprila; za VI. okraj dne 24. aprila; za VII. okraj dne 26. aprila; za VIII. okraj dne 27. aprila; za IX. okraj dne 28. aprila; za X. okraj dne 29. aprila. 1. Te dneve morajo priti po izkaznice vse stranke, ki so dosedaj dobivale sladkorne izkaznice. 2. Za stranke, ki niso dobivale izkaznic, to je za člane Vojne Zveze ozir. Nakupovalne združbe ter za železniške uslužbenke, se določijo posebni dnevi za izdajo izkaznic. 3. Izdajale se bodo tri vrste izkaznic: bele izkaznice s številkami za trgovino, modre izkaznice s številkami za mestno aprovizacijo in modre izkaznice brez števk za gospodarske zadruge. 4. Člani Samopomoči in Splošne gospodarske zadruge brez zahtevajo modre sladkorne izkaznice brez števk ter naj jih takoj oddajo pri Samopomoči, oziroma pri splošni gospodarski zadrugi, ker bodo po oddaji sladkornih kart dobivali sladkor na svoje članske knjižice, katere morajo prinesiti s seboj, da se vanje zabeleži število oddanih kart. 5. Stranke mestne aprovizacije, to so tiste, ki so dobivale cenejšo moko pri mestni aprovizaciji, naj zahtevajo modre sladkorne izkaznice s številkami, ker bodo na te izkaznice dobivale sladkor v vojni prodajalni na Poljanski cesti št. 15. 6. Stranke, ki niso člani Samopomoči, Splošne gospodarske zadruge, mestne aprovizacije in tisti, ki ne dobivajo sladkorja v Vojni zvezi, oziroma na železnici in ki tudi niso nikjer dobivali cenejših moke, naj zahtevajo bele sladkorne izkaznice s številkami, ker bodo dobili sladkor pri trgovcih. 7. Rujava sladkorne izkaznice, ki jih imajo stranke že v rokah, so do preklica še veljavne in naj jih torej stranke shranijo.

M. U. Dr. FRAN VIRANT

ordinira zopet redno od 2 do 3 pop.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 18/II
(nasproti sodniji).

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluor 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-krogljice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. — Omet in poštnina posebej, a najcenejši Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Knjigarna J. Krajaec nasl. v Novem mestu priporoča

Šmarnice

Premišljevanje o Srcu Marije. Napisal P. Ladislav Hrovat, vešava K 8.— Lurski prizori. Na svetlo dal Anton Zlogar, kanonik, vezane K 6.—

Kolar se išče za mesno pristavo. — Hrana in stanovanje v hiši. — Poizve se Gesta na Kodeljevo stev. 8.

Vzgojilnica, veščo slovenskega in nemškega jezika, če možno tudi znanje glasovirja, se sprejme k dvema otrokoma od 6 in 7 let. Naslov pove z prijaznosti uprava pod št. 14/2

Išče se za takoj dobra kuharica meščanska in postena k manjši družini z jako dobro plačo in postopkom. Ponudbe sprejema inženir Josip J. nek. amn. s.

V najem se vzame

stanovanje

s 4. ali 5. sobami z vsemi pritlikalnimi kje-koli v Sloveniji, le da je na ravni blizu cerkve in blizu železnice postaje. Priazne ponudbe na uravo Slovence pod »POTREBEN 1407«.

Len če n. b. k. liter po K 4.—, pri odjemu 10 litrov K 3.— se dobi v trgovini s semeni Sevar & Comp. Ljubljana, Worlova ulica 12

Zagorja, zanesljivega na venčljanski barm in kurjača za parno lokomobilo sprejemem. Hrana in stanovanje lahko v hiši. Alojzij Kanc. munges.

Kupi se železna Wertheim blaginja št. 3 ali 4. Ponudbe na pošto predaj 2.

Išče kuharica, pridna, poštna, v stas, rosti 33—40 let, najraje z dežele, za takoj ali kasneje. Oglasi na upravnishvto »Slovenca« pod »Kuharica 148«.

Konj za težko vožnjo se kupi. Zrebec ima prednost. Tovarua za kioj Ljubljana.

Prodajam moško obleko Naslov pove upravnishvto pod št. 1500.

D moško ura na zapestnem jermenčku se je izgubila 7. t. m od šentakobske šole do Tržaške ceste. Najditelj naj jo odda proti najdenini na menjeno šolsko vodstvo.

Proda se prevozna

bencinova lokomobila

4/4, PS, popolnoma intaktna, predvojni blago za ceno K 22.000.— Ponudbe se prosi vposati na pošni predal 103, Ljubljana I.

Proda se dobro ohranjen zidan (topler) kozo č. šest m štanti in pokrit z cementno opeko. Naslov se izve v upravi Slovence pod »Kozo č. 146«.

Kina-železnato vino lekarija PICCOLI-ja v Ljubljani, Dunajska cesta krepča na oklavo, nerovno, ostabele, odra-le in otroke. — Naročila proti povzetu.

Vsakovrstne

Slamnike,

različne orlice, predpasnike, slamatne šone in druge pieterske izdelke priporoča po primerni ceni gospod trgovec **FRANJO C. RAR**, tovarna slamnikov, Stoba pošta Uomžale pri Ljubljani.

Slamnike in klobuke

vseh vrst sprejema v popravilo **FRANJO C. RAR**, tovarna slamnikov v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. — V Ljubljani se sprejema isti pri tvrdki Kovačevič i Tarsan v Presernovi ulici 5, kjer so tudi najnovejši vzorci na razpolago.

Klavirje, pianine, harmonije, vijoline, citre, harmonike, strune i. t. d.

ima v velikanski zalogi

ALFONZ BREZNIK

b vti učitelj Glasbene Matice in edini zapriščeni strokovnjak, LJUBLJANA, Kongresni trg 15 (naspr. nunske cerk).

Dobro seno

za govedo ali konje, 3000—4000 kg, se takoj proda na Brezovici. Pojasnila daje Fr. Šuštar, lesna trgovina, Ljubljana, Dolenjska cesta št. 12.

Kontoristka

(event. začetnica) z lepo pisavo ali

praktikant

za trgovsko pisarno se išče. Pismene ponudbe na upravo lista pod št. 1515

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
Svetla, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.
JAVNA SKLADIŠČA
Balkan, I. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KAVARNE
Zvezda, Ivancič J., Kongres. trg.
KLEPARJI
Koro T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Ivan Sax, Stari trg 8.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.
LEKARNE
Pri Mariji Pomagaj, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosig Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.
MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
Uranus, Mestni trg 11.
POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
Perles, Prešernova ulica.
SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDIJSKA PODJETJA
Balkan, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
TRGOVINE S PAPIRJEM
Uranus, Mestni trg 11.
TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGE POHISTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

+

Premislil je danes 15. aprila 1920 po daljšem bolehanju predobri soprog in oče, gospod

Josip Bregar
nadučitelj

Pogreb bo v soboto 17. t. m. ob 4. uri popoldne iz šole v Zg. Šiški na pokopališče k sv. Križu.
Zgornja Šiška, 15. IV. 1920.

Agneza Bregar, učiteljica v pok., žena.
Stanko Bregar, cand. iur., sin.

KOSTANJEV LES

kupi po najvišji ceni prosto vagon-poudbe z skrajno ceno in časom dobave je nasloviti na:

Ljubljana, pošt. pred. 151.
Vpoštevalo se bo samo zanesljive dobavitelje — vagoni na razpolago.

Graveur
Anton Černe
Ljubljana
Dvorni trg 5. et. 1.

Industrija špirita D. D.

Zagreb, Boškovičeva ulica 7.
Telefon: 4—96
Brzljavi: 5 ritindustrija

nudi
fino rafinovani špirit
na veliko.

Posredovalci izključeni.

Bakrene žice in žarnice

110, 120 in 150 voltov v veliki množini na razpolago pri Štebi & Tuječ v Ljubljani, Komenskega ulica št. 26.

Gospodarska Zveza ima v zalogi večjo množino

krompirja

in opozarja interese, da si istega pravočasno preskrbijo.

+

Potrti najgloblje žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znanjem pretužno vest, da je Vsemogočni dne 11. aprila t. l. ob 4. uri popoldne previdno s sv. zakramenti odpoklical v boljšo domovino našo preljubo in nenadomestljivo soprogo, mamico, hčerko, sestro in teto, gospo

Franjo Starč
roj. Turšič

soprogo orožn. stražmojstra,

ki smo jo dne 13. t. m. prepejali iz Babnega polja v Lož in jo na ondodnem pokopališču položili k večnemu počitku. Tem potom se zahvaljujemo pred. duhovščini, pevskemu zboru za pretresljive žalostinke, darovalcem vencev in vsem, ki so jo v tako obilnem številu pospremili na njenem zadnjem potu. Bog stotero povrni vsem!

Babno polje-Lož, dne 14. aprila 1920.

Zalujoče rodbine:
Starčeva, Turšičeva,
Turkova, Colombova.

Največja in najcenejša zaloga

vsakovrstnih oblek:

Modnih Salonskih Turistovskih Zakefov Povrnikov l. t. d. ter otroških oblek in kostume za birmance v raznih vzorcih od 3 do 16 let.

Vsakovrstne hlače: Modne Deške za jezdec turiste delavce l. t. d.

Srnlce, samovavnice, športne čepice l. t. d. Vedno v zalogi vsakovrstno sukneno blago.

Lastni modni atelje.

Prva Kranjska razpošiljalna

Schwab & Bizjak, Ljubljana
Dvorni trg. Pod Narodno kavarano.
Vabiva na ogled. — Razpošilja se po celi Jugoslaviji. — Prosti nakup.

Naročite in širite „Slovenca“!

Grazer Waggon- und Maschinen-Fabriks-Aktiengesellschaft
vormals Joh. Weitzer in Graz.

Naznanjamo svojim poslovnim prijateljem in drugim interesentom, da je odloži naše zastopstvo naš dosedanji zastopnik gospod Ivan Šavec za

Diesel-ove motorje.

Cim najhitreje bomo nastarili novega zastopnika in prosimo svoje odjemalce in interese za Diesel-ove motorje, naj do objave nadaljnjih tozadevnih poročil sporoče svoje želje in dopise neposredno našemu tovarniškemu ravnateljstvu v Gradec.

Grazer Waggon- und Maschinen-Fabriks-Aktiengesellschaft
vormals Joh. Weitzer in Graz.

Išče se izurjena

stenografinja in strojepiska

Mesečna plača 600.— K. Delavni čas 6 do 7 ur na dan. Ponudbe na Generalni komisarijat za tujski promet v Ljubljani, Dunajska cesta številka 18.

Vedel pomanjkanja prostora se odda pod ugodnimi pogoji večja množina

DRV

(odpadkov od parketnih desčic) Ivan Šiška, tovarna parket in perna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Jadransko hotelsko in kupališno dioničarsko društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatja.	Sanatorij in veliko morskopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon Interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon Interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmodernejši in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skodi celo leto. — Vse narobno prejema in daje pojamla za Crikvenico — uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novim: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novom; za Sušak: SREDIŠNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA.	Hotel Pension „SAN-MARINO“ Nov Vinodolski Telefon Interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.	Naslov za brzljavi: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurban telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski.

RAZGLAS.

Konkurenčni načrti za zgradbo uradnega posloja „Grboveljske premogokopne družbe“ v Ljubljani bodo v smislu razpisnih določb razstavljeni javnosti na vpogled v državni obrini šoli v Ljubljani od 18. do vštelega 25. aprila t. l. v učni sobi št. 6, I. nadstr. Obisk je dovoljen v dobi razstave vsakega dne od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure pop. Projektanti osnutkov, ki niso bili odlikovani, se vabijo, da izjavijo, če želijo da se njih osnutki razstavijo pod njih imeni.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1920.

Grboveljska premogokopna družba v Ljubljani.

1 orkestron (pripraven za gostilne) R 7000.—
1 gramofon . . . R 3000.—
1 razstavna omara R 3000.—

se prodaja.

Naslov v anončni ekspediciji Al. Matelič, Ljubljana.

„BALKAN.“ Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba.

Brzljavi naslov: „Balkansped.“

Trst (tel. int. 20—30), Ljubljana (tel. int. 366), Maribor (tel. int. 375), Ekspozitura Wien (Opernring 21).

Špedicije vseh vrst. — Sprejemanja blaga v skladišča. — Zavarovanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s tirom južne železnice. — I. ljubljansko javno skladišče.

Špedicija. — Import. — Eksport. — Komisija.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica št. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah ter ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica z rezervnimi zakladi okrog **50,000.000 kron.**

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

